

Jesús - Secoya

1

Juan Oco Doquë Ayere Quëaye

(Mt. 3.1-12; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)

1 De'o coca ñeje huëopi. Ñeje yo'opi, Ëjaë Jesucristo Maija'quë mamaquë. 2 Maija'quëre quëacaiquë Isaiáspi Maija'quë quëaquëna, toyapi, ñeje:

“Yë'ëre quëacaiquëre du'ru jëjo saosi'i,

saija'a ma'a ne de'huacaija'quëre.

3 Airopi i yë'ose'e jutaja'coa.

Ne de'huajë'ë,

Mai Ëjaë daija'a ma'a, nui ma'a hui'yocaijë'ë.”

4 Jaje pa'ina, Juan cuene yejaja'a dai paire doquë daji'i. Jaje dai capi: Mësarü ja'rë cuasase'ere jeoni ponëto oco doye pa'iji, mësarü co'aye yo'ose'e sai de'huacaise'e pa'ija'core. 5 Judea quë'ro pai cui'ne Jerusalén daripë pai si'aohua'i i pa'i huë'ñana sani johua'i co'aye yo'ose'e oijë quëajëna, Juanpi Jordán tsiayana dopi.

6 Juan caña cato camello nañapi nese'e paji'i. Cui'ne i tëi ca cato ca'nipi nesico paji'i. I aiñe cato pu'su cui'ne mejaë paya paji'i. 7 Ñeje caquë paire quëaëña:

“Yë'ë jeteyo'je jerepa pa'ipi daiji. I jo'yaë në meni zapato joyecaiquëje pa'i yë'ë peoyë, ai teaye pa'i a'ë. 8 Ocopi dohuë, mësarute. Jesuta'a Maija'quë joyore isija'quë api.”

Jesure Doye

(Mt. 3.13-17; Lc. 3.21-22)

9 Ja mu'seña Jesupi Nazaret daripëpi de daquëña. Nazaret daripë cato Galilea quë'ro paji'i. Daquëna, Juanpi Jordán ñana dopi, Jesure. 10 Do tējina, Jesús tsiayapi tumaquëna, ma'tëmo jaca sacona, ñaëña. Ñaquëna, Maija'quë joyo ire pana nëca mequëña, su'teje pa'ipi. 11 Nëca meina, ma'tëmopi yë'ose'e jutaëña:

“Më'ë yë'ë mamaquë a'ë. Më'ëre ai yëyë. Ai sihuaquë pa'iyë, më'ëre.”

Jesure Neñaë

(Mt. 4.1-11; Lc. 4.1-13)

12 Ja maca je'nërepa Maija'quë joyopi saëña, Jesure, yequë huë'ñana, pai peo huë'ñana. 13 Saëna, airo acohua'i quë'rona cuarenta mu'seña pa'ina, mënapa co'aye yo'ojaquë caquë dani neñaëña. Mënapa jaje yo'o tëji maca huñaohua'ipi dani Jesure necateña.

Jesús Yo'o Huëoye, Galileana

(Mt. 4.12-17; Lc. 4.14-15)

14 Juanre tsoe tseani cosi maca Jesús jeteyo'je saji'i, Galileana, de'o cocare quëaquë Diusu tē'te ayere.

15 Ñeje caquë quëapi:

“Tsoe t'api, Maija'quë cuañe tē'te. Ja'yere pa'iji. Mësarü ja'rë cuasase'e jeoni yeque cuasayena ponëjë'ë. Huaso cocare asajë'ë.”

Hua'ire Yo'ecohua'ire Soiye

(Mt. 4.18-22; Lc. 5.1-11)

16 Jesupi Galilea jaira tētëpaja'a saina, Simón i yo'jei Andrés çoni hua'i huäterë jeo deojëna, ñaëña, iti

hua'i yo'ecohua'i sēte. 17 Ñani jaohua'ire capi:

“Yē'ē ja're daijē'ē. Yureta'a paire yo'ecohua'i pa'ija'cohua'ire nesi'i, yē'ēpi.”

18 Ca tējina, huaterē jeoni sateña, i ja're.

19 Satena, seña maca saina, Zebedeo mamajēpi Jacobopi i yo'jei Juanpi coní yohuēre ñu'ijē huaterēre que'que do'sejēna, ñaēña. 20 Ñani johua'ire soiña. Soina, jaohua'ijē pēca ja'quēre jeoni Jesús ja're sateña, i saina coçaicohua'i ja're coní yohuēre pa'ina.

Co'a Joyore Hue'equē

(Lc. 4.31-37)

21 Jeo saisicohua'ipi capernaum daripēna sa t'iani, du'ru huajē mu'se Judea paí tsi'si huē'ena cacarena, ye'yaēña, Jesupi. 22 Ye'yaquēna, me nesiquēpi de'oyerepa ta'ñerepa ye'yaquē'ni, jaē, cuānequēje pa'irepa ye'yaquē'ni. Maire ye'yacohua'i yo'oyeje yo'oye pa'ji, cuasareña. 23 Cui'ne paí tsi'si huē'ere huati quē'i paquēña.

24 Pa'ipi caēña:

“¿Jesús Nazaret daripēpi daiquē me nesi'quē yēquēre yo'oque'ni? ¿Yēquēre huasi'quē daiquē? Ti cuānequērepa de'oquēni ñahuē, mē'ere.”

25 Caquēna, Jesupi huatire caēña:

“Cama'ē pa'ijē'ē. Jaēte jeoni etajē'ē.”

26 Caquēna, asani hue'hue dahuēje pa'ye ju'iquēte yo'oni cuini etaēña, huati. 27 Jaje yo'ouna, ñani si'aohua'i quēquē huesēni sa'ñe seteña:

“¿Ique a'ni, iye? ¿Iquerepa huajē ye'yaye a'ni, iye? ¿Huatioghua'ire eto sao tuture paque pa'ji. Jaje paquēni i cuāneñe schuojē etayē?”

28 Jaje Jesús yo'oyese'e esa Galilea yeja pa'icohua'i asa t'iareña.

Simón Pedro Huaore Jujuye

(Mt. 8.14-15; Lc. 4.38-39)

29 Ye'ya tējini paí tsi'si huē'epi etani Simón cui'ne Andrés huē'ena cacaēña. Jacobo cui'ne Juan coní cacareña, Jesús ja're. 30 Cacarena, Simón huao suña dahuēre ju'io uico pacoña. Pa'iona, io ju'iñe quēareña, Jesure. 31 Quēarena, asani dani io jētēna tseani naē huēouña. Naē huēouna, suña dahuē jeouña. Jeouna, huēni si'aohua'ire aña.

Jai Paire Ne Co'yaye, Jesús Yo'okuēna

(Mt. 8.16-17; Lc. 4.40-41)

32 Na'iquēna, esē caje huesēquēna, ja daripē si'a ju'icohua'ire cui'ne huati quē'iohua'ire Jesús quē'rona dareña. 33 Si'a paí ja daripē acohua'i tsi'sireña, eta sa'ro quē'rona. 34 Tsi'sirena, jai paire jujuquēna, co'yareña, si'aohua'i. Si'aye ju'iñe pa'itoje de'oye jujuña. Cui'ne huati quē'iohua'i pa'ijēna, eto saouña, huatioghua'ire. Huatioghua'ipi tsoe Jesure ñareña. Jesupi huatioghua'i cayete ēsequē, cama'pē pa'ijē'ē, cani eto saouña.

Jesús Yēhuoye, Galilea Quē'rore

(Lc. 4.42-44)

35 Ja yo'o tējini pēani cani nea huē'ñarepa huēni saquēña, paí peo huē'ñana Maija'quēni casi'i caquē. 36 Ja caquēna, Simón cui'ne yecohua'i coní tuteña. 37 Tuni t'iani jte careña:

“Si'aohua'i mē'ēni co'eyē.”

38 Cajēna, Jesupi johua'ire caēña:

“Je darina sañu'u. Je darije cui'ne Maija'quē coca quēasi'quē daē'ē.”

39 Cani saquēña. Si'a huē'ña Galilea quē'roja'a sai si'a Judea tsi'si huē'ena cacani Maija'quē coca

quëarojaquëña. Cui'ne huatìohua'ire eta saouña.

Jesús Jujucaiye, Ja'ju Dahuë Ju'iquëre

(Mt. 8.1-4; Lc. 5.12-16)

40 Jesús pa'i huëñana te'i ju'iquëpi daquëña. Ja'ju dahuë ju'inë huë'equëpi dani do're ja'runi oi sequëña: "Më'ëpi yëni ne co'yajë'ë, yë'ëre."

41 Ju'iquëte oi ñaquë jëtëpi se patoquë caëña: "Yëyë. Më'ëre jujusi'ì."

42 Cani patoquëna, ti ju'inë peoquëre pare ne co'yaëña, ite. 43 Ne co'yani Jesupi yëhuouña, yë'ë ne co'yase'e quëama'ë pa'ijë:

44 "Yecohua'ire quëama'ë pa'ijë'ë, coa Maija'quë huë'e ñacaicohua'ì ëjaëse'ere ñnojë'ë, Moisés cuañequë pa'ise'ere isiquë më'ë si'sire tsoa tosiquë pa'iyere ñnoquë. Jaje yo'oquëna, yecohua'ì ñajajë caëña. Cani jëjo saouña."

45 Ti jujusiquëpi etani sani Jesús yo'ose'ere si'a huëña quëaëña. Quëaëna, Jesupi pai daripëa tiñarepa cacaye peouña. Peoquëna, huë'sere pai peo huëñare paquëña. Pa'iquëta'are paipi i quë'rona si'a huëña acohua'ipi dateña.

2

Quë'quë Dahuë Ju'iquëre Jujuye

(Mt. 9.1-8; Lc. 5.17-26)

1 Yequë huëñare panirojani tējini, tījupë Capernaum yejana co'ì copì. Co'ina, huë'ere pa'iji asareña, yecohua'ì. 2 Asani esa tsi'sireña. Si'a huë'e timë huesëoña, so'o sa'ro peoyerepa. Jaje tsi'sirena, i cato Maija'quë cocare quëaëña. 3 Quëaquëna, cajese'e ëmëohua'ipi ju'iquëre huë'ejë dareña. I ju'inë cato quë'quë dahuë pa'iji. 4 Dani jai pai pa'ijëna, Jesús pa'i huëñana caca tì'añe peoquëna, ña jujani huë'e ëmëje'ëja'a coje neni ju'iquëre cai saihuëre uina, Jesús nëca huëñana casareña. 5 Jujucaija'quë api cuasajë yo'oyere ñani Jesús ju'iquëre capi:

"Tsihua'ë, më'ë co'aye yo'ose'ere sai de'huacaise'e a'ë."

6 Jaje caquëna, itì maca ñu'icohua'ipi cuañese'e ye'yacohua'ì acohua'ipi asani cuasahuë. 7 ¿Me yo'oquë jaje caquëni, iquë? Coa Maija'quëni cue'cuequë caji. Iye yeja acohua'ì pai co'aye yo'ose'ere sai de'huaye peoji. Coa Diususe'e yo'oye a'ë, ja cato.

8 Cuasajëna, Jesús i joyopi johua'ì cuasase'e asani caëña:

"¿Me neñu'ju jaje cuasaye'ni, mësarù? 9 Ique a'ni, ju'iquëre ai de'oye cañe pa'ye: <Më'ë a'ë. de'huacaise'e sai yo'ose'e co'aye> Panita'a caye, <HUëNI saijë'ë. ñi saihuë cai më'ë> 10 Jaje pa'ito mësarute ñnosì'ì, yë'ë Pai Mamaquë iye yeja pa'ì pai co'aye yo'ose'ere sai de'hua tutu paquë pa'iyere."

Jaje canì ju'iquëre caëña:

11 "Më'ëni cayë, huëijë'ë. Më caicore ñi huë'equë më huë'ena saijë'ë."

12 Jare caëna, ju'iquëpi i cai sëohuë ñi huë'equë saquëña. Saquëna, ñani Maija'quë ai de'oji cajë sihuareña, mai ña ma'ñere ñañë, cajë.

Jesupi Levíre Soiye

(Mt. 9.9-13; Lc. 5.27-32)

13 Jesupi sani couña, jaira tëtëpana. Sani couna, si'a pai i quë'rona tsi'sirena, ye'yaëña. 14 Ye'ya tējini jerepa saina, Leví, Alfeo mamaquëpi pa'ì do'ì sai huë'ere ñu'ina, Jesupi ñani caëña:

"Yë'ë ja're daijë'ë."

Caëna, asani i ja're saquëña.

15 Jesupi Leví huë'ena sani ñu'ì aina, jai pai pa'ì do'ì secohua'ì cui'ne yecohua'ì co'aye yo'ocohua'ì cui'ne

i ye'yacohua'i cōni te'e ñu'ijë ateña. 16 Jesupi jaje jaohua'i ja're cōni ñu'i aina, ñaquë ñani cuañese'e ye'yacohua'ipi cui'ne fariseohua'ipi i ye'yacohua'ire seteña:

“¿Me neni mësarute ye'yaquë pa'i do'i secohua'i ja're cōni cui'ne co'acohua'i ja're cōni ucuquë cui'ne aiquë'ni?”

17 Sejëna, Jesupi asani sehuouña, jaohua'ire:

“Huajëcohua'i cui'ne de'oye pa'icohua'i jujuquëre co'ema'cohua'i a'ë. Ju'icohua'ipi co'ecohua'i a'ë. Yë'ë cato de'ocohua'ini soisi'i caquë daiye pahüë. Co'acohua'ini caquë daisiquë a'ë.”

Ai Ma'ñere Cajë Señe

(Mt. 9.14-17; Lc. 5.33-39)

18 Fariseo pa'i ye'yacohua'ipi cui'ne Juanre ye'yacohua'ipi aima'pë Maija'quëre sejëna, yecohua'ipi ñani Jesús quë'rona dani seteña:

“¿Me yo'ojë më ye'yacohua'i aima'pë seña pa'ne'ni, Juan ye'yacohua'i cui'ne fariseo pa'i ye'yacohua'ise'e aima'pë sejëna?”

19 Sejëna, Jesupi sehuouña:

“¿Hueja ao aija'cohua'ire soisicohua'i je'quë aima'cohua'ini iti hueja posëpi johua'i ja're cōni pa'ito? Ipi pa'ito aine pa'iji. 20 Jaje pa'iquëta'are hueja posëje pa'ini yequë mu'se sio cuañoni ja macata'a aima'pë seja'cohua'i a'ë.

21 Ai ju'i care huajë çapi jaoma'cohua'i a'ë. Jaje yo'osicohua'i pa'ito jojajëna, huajë çapi quërsio ai ju'i care jerepa jai coje neña pa'iji. 22 Cui'ne huajë cuiya'i çonore ai ça'ni topëna ayama'cohua'i a'ë.

Ayasicohua'i pa'ito huajë cuiya'i çonopi o'saquë qui'co joiye pa'iji. Ja maca yureta'a si'aye nejoñe pa'iji, çono cui'ne topëje cōni. Ja do'ire huajë cuiya'i çono ja're huajë ça'ni topëna ayaye pa'iji.”

Jesús Ye'yecohua'ipi Huajë Mu'se Yo'oye

(Mt. 12.1-8; Lc. 6.1-5)

23 Te'e mu'se Jesús huajë mu'se pa'ina, trigo tsioja'a saina, i ye'yacohua'ipi sa tëto saijë tëahuë. 24

Tëajëna, ñani fariseo paipi careña, Jesure:

“Ñajë'ë, jaohua'i yo'oyere huajë mu'se yo'oye peoji, huajëye pa'i mu'sere.”

25 Cajëna, ipi johua'ire caëña:

“¿Maija'quë toyapë mësaru ñama'cohua'i a'ni? Toyase'e cato caji: Abiatar Maija'quë huë'ere ñacaicohua'i ëjaërepa pa'i maca, Davidpi cui'ne i çocohua'ipi aine peoquëna, ai ëa ju'ijë. 26 David cui'ne i çocohua'i cōni cacani aore Maija'quë ña huë'ñana tëose'ere aë'ë. Iye ao cato Maija'quë huë'e ñacaicohua'ise'e ai ja'ne pa'iji. Yecohua'ire ëses'e paji'i.”

27 Cui'ne jaohua'ire Jesupi caëña:

“Pa'ini caquë Maija'quë huajë mu'se nepi. Pa'ni paipi huajë mu'se do'ire ai yo'ojajë caquë neña. 28 Yë'ë Pa'i Mamaquë cato huajë mu'se ëjaëpi yo'oyë.”

3

Jëtë Sëyë Huesësiquë

(Mt. 12.9-14; Lc. 6.6-11)

1 Pa'i tsi'si huë'ena Jesupi tijupë cacapi. Cacaëna, jarote jëtë sëyë huesësiquë paji'i. 2 Pa'ina, huajë mu'sere Jesupi jujuquëna, ñañu'u cuasajë cama'pë ñahuë, jujuquëna, sañope ite cañu'u cajë. 3 Ja maca Jesús jëtë sëyësiquëre ñani caëña:

“Huëni nëcane iye maca jopore pana dani nëcajë'ë.”

4 Jaje se cane yecohua'ire seji'i:

“¿Huajë mu'se ique yo'oyepi de'oquë'ni? ¿De'oye, panita'a co'ayere yo'oye, paire huasoye, panita'a paire

huani jeoñe?”

Jaje caquëna, ti sehuoye pareña. 5 Jaje Jesús seni jujani pëi iohua'ire ñapi, i cayere asaye coejëna, ñani. Jaje oi ña jujani ju'iquëre capi:

“Më'ë jëtëre pi'najë'ë.”

Caquëna, pi'napi. Pi'naquëna, i jëtëpi tsoe de'oco paji'i. 6 Jare ñani fariseo pai etasicohua'ipi Jesure huani jeo ja'ñere ca de'huajë paë'ë, Herodes pai ja're coní.

Jaira Të'tëpare Jai Pai Pa'iyë

7 Jesupi i ye'yacohua'i ja're coní saji'i. Saina, jai pai tuteña, Galilea paipi. 8 Jaiye yo'ouquëna, asa ti'ani Judea, Jerusalén, Idumea, Jordán je te'te quë'ro acohua'i, Tiro yeja acohua'i, cui'ne Sidón yeja acohua'i i quë'rona ñañu'u cajë dateña. 9 Jaje pa'ina, Jesupi i ye'yacohua'ire caëña. Yohué ja'yena dajë'ë, paipi qui'ima'cohua'ini. 10 Iye cato capi jai paire jujuquëna, ñani ju'icohua'ipi ini patoni co'yañu'u cajë yo'ojëna. 11 Cui'ne huatiahua'ipi ini ñani do're ja'rujë cuijë cahuë:

“Më'ë cato Maija'quë mamaquë a'ë.”

12 Jaje cajëna, Jesús ai ësepi cama'pë caquë. Jaë api, quëaye coepi.

Jesupi Yë Sahuani Soiye

(Mt. 10.1-4; Lc. 6.12-16)

13 Ja jeteyo'je ai cutihuëna tumani jaroni i yë sahua nëosicohua'ire soina, dateña. 14 Datena, soipi, si'a jëña cayañoa pa'iohua'ire tsi'soni sahua nëosicohua'ire yë'ë ja're pa'ijajë caquë jaohua'ire mësarute jëjo saosi'i yë'ë coca quëajaj'cohua'ire. 15 Cui'ne ju'icohua'ire juju tutu cui'ne huatiahua'ire eto sao tutu isiña. 16 Icohua'i a'ë, doce i soisicohua'i: Simón jare ini Pedore hue'yopi. 17 Jacobo cui'ne i yo'jei Juan, Zebedeo mamajë paë'ë, cui'ne jaohua'ini hue'yopi Boanerges jaje cani cayë mujuë mamajë. 18 Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Jacobo cato Alfeo mamaquë Tadeo, Simón paji'i. Jaë cato judío pai de'oye pa'iyere caquë yo'o tsëcapë aquë paji'i. 19 Cui'ne Judas Iscariote paji'i, Jesure cosoquë yehuoja'quëje.

Jesús Co'a Joyo Tuture Paquë Caye

(Mt. 12.22-32; Lc. 11.14-23; 12.10)

20 Jaje quëa tējini i ye'yacohua'i ja're huë'ena cacaëña. Cacaëna, tijupë paipi tsi'si dateña. Tsi'si huesëjëna, ai yo'oye pa'ina, ai yo'ojë aïneque pareña. 21 Jaje pa'ina, i cajeohua'ipi asani Jesure quërëjañu'u cajë dateña, coa cuepei neni yo'oji, caye pa'ina.

22 Cuñese'e ye'yacohua'ipi Jerusalénpi daisicohua'ipi careña:

“Huati ëjaë Beelzebúre hue'equëpi yo'oji. Jaje pa'ina, jaë tutupi co'a joñoare eto saoquë yo'oji.”

23 Jaje cajëna, ja maca Jesupi soina, tiña asajajë caquë quëapi, pai yo'oyeje pa'ye ñeje caquë:

“¿Huati ëjaë pani me ija'a co'ye eto saoquë'ni? 24 Paipi yeja ëjaëpi huasiquë pani, yecohua'ipi ini

sãnope yo'ojëna, uihuaquë coa carajaiñe pa'iji. 25 Cui'ne te'e huë'e acohua'ipi uihua'jë huasicohua'i pani coa sa'ñe yo'ojë carajaiñe pa'iji. 26 Jaje huatipi ija'a sa'ñe uihuaquë pani quëcoye peoji. Jaje yo'ouquë pani tsoe carajaisiquë yo'oye pa'iji.

27 Ai tutu quë'i huë'e pa'ito cacaye peoji, i co'amaña sioñu'u cajë. Ini du'ru huë'nita'a i co'amaña jioye pa'iji.

28 Nuñerepa cayë, mësarute: si'aye pai co'aye yo'ose'e sai de'huacaiye pa'iji. Cui'ne Maija'quëre co'a coca cayeje sai de'huacaiye pa'iji. 29 Jaje pa'iquëta'are Maija'quë joyore sãnope co'a coca casiquëre cato sai de'huacaiye ti peosipi. Si'anë do'i pasipi.”

30 Huatire hue'equë api casi do'ire, jaje Jesús quëaëña.

Jesús Pëca Ja'co Cui'ne I Yo'je Tsi

(Mt. 12.46-50; Lc. 8.19-21)

31 Jesús pëca ja'co cui'ne i yo'je tsi çoni dani hue'sere pa'ijë Jesure quëacaija'quëre jëjo saoreña, daijaquë cajë. 32 Jare asani Jesús quë'ro jai pai ñu'ijë asacohua'ipi Jesure careña:

“Më'ë ja'co cui'ne më yo'je tsi më'ëni soiyë, hue'sepi.”

33 Cajëna, sehuouña:

“¿Ne a'ni, yë'ë ja'co, cui'ne yë'ë yo'je tsi?”

34 Jaje cani i quë'ro ducohua'ire seña tējijani caëña:

“Ínore pa'iyë, ja'coje pa'iohua'i cui'ne yë'ë yo'je tsije pa'iohua'i. 35 Si'aye Maija'quë yëyete yo'ocohua'ipi yë'ë yo'jei cui'ne yë'ë yo'jeo cui'ne yë'ë ja'cohua'i pa'iyë.”

4

Taquë Yo'ose'eje Pa'ye Quëase'e

(Mt. 13.1-9; Lc. 8.4-8)

1 Tijupë Jesús jaira tētëpapi ye'ya huëouna, jai pai i quë'rona tsi'si dateña. Jai pairepa tsi'si daijëna, Jesús ña jujani iti maca jaira huahua yona aya mëni ja'ruña, païse'e mejahuëre pa'ijëna. 2 Ja maca yureta'a jaiye ye'yaëña, pai yo'oyeje pa'ye ñeje caquë.

3 “Asajë'ë, iyere, taquë sani tase'ere. 4 Jaje sani taquëna, yequë çapi ma'ana tompëpi. Tomeina, pi'api dani peo huëña ocue saopi. 5 Yequë çapi quëna yejana tompëpi. Tomeni esa mëapi, pea yeja do'ire. 6 Jaje mëacota'are ësëpi ëo huëapi, tsita mema'coni. 7 Yequepi tompëpi, miu pisi quë'rona. Jaje pa'ina, miu pisipi te'e ai de'oni huë huëapi. Jaje yo'oni quëima'o paco'ë, tase'e. 8 Yequë çapi de'o yejana tompëpi. Tomeni mëani jaiye de'oye quëji'i. Iti ca yequë ñëapi quëji'i, treinta ca, yequepi sesenta ca cui'ne yequepi cien ca quëji'i.”

9 Casi jeteyo'je caëña, jaohua'ire:

“Cajoro hue'ecohua'i pani, asajë'ë.”

Me Ne Ja'ñere Pai Ñañena Çoni Quëaë'ni

(Mt. 13.10-17; Lc. 8.9-10)

10 Quëa tējisi jeteyo'je Jesús te'i pëaëña. Pëaëna, ñani i quëno maca i ye'yacohua'i ja're çoni pa'icohua'ipi setëña: ¿Iohua'i ñañena çoni ique yo'oyere quëaë'ni, jaje? 11 Cajëna, ipi sehuouña. Sejëna, Jesupi caëña:

“Mësarute Maija'quëpi ta'ñe asaye isipi, yahuese'ere ma'tëmo te'te ayere. Jaje pa'iquëta'are jaro tïro pa'icohua'ire cato iohua'i ñañe ayepi çoni caquë quëaye pa'iji. 12 Jaohua'ipi ñajëta'a ñañe pajajë caquë. Cui'ne asajëta'a ti jare caji cuasama'cohua'ipi pa'ijajë caquë, cui'ne asani ponëma'pëna iohua'i co'aye yo'ose'e sai de'huacaiye peojaquë caquë quëayë.”

Taquë Yo'oyeje Pa'ye Quëaye

(Mt. 13.18-23; Lc. 8.11-15)

13 Caëña, yequeje:

“¿Mësarute iye quëase'e asa ti'añe pa'ne? ¿Jaje pani me yeque cui'ne pa'ye quëato asa ti'aja'cohua'i a'ni?

14 Maija'quë coca quëaquë api, iti ca ta'ñeje pa'i. Maija'quë coca'ë, iti ca. 15 Ma'ana iti tompëse'eje pa'iohua'i pa'iyë, yecohua'i. Jaje pa'iohua'ipi Maija'quë coca asayë. Asarena, huatipi dani, peo huëña iohua'i asase'ere nejoñere quëaji. 16 Quëna yejana tase'eje pa'iohua'i a'ë, yecohua'i. Jaje pa'iohua'ipi ai yëjë asani sihuajë de'huayë, Maija'quë coca. 17 Jaje asasicohua'ita'a quëcoma'pë ai yo'oyepi pa'ina, panita'a de'o coca do'ire paipi sañope yo'ojëna, yo'o jujani jeoñere quëaji. 18 Yecohua'ipi miu pisi quë'rona taëna mëañeje pa'iohua'ipi de'o coca asayë. 19 Asasicohua'ita'a iye yeja co'amañare ai cuasajë jaiye co'amaña pa'ëayepi cosoquëna, coa si'a co'amaña yë huesëni yo'ojë Maija'quë cocare nejoñe a'ë.

Jaje yo'ocohua'i quëiñeje pa'ye de'oye pa'yere iño t'i'ña peoji. 20 Yecohua'ipi de'o coca asani ti de'huacohua'i pa'iyë. Jaohua'ipi jaiye quëiñeje pa'iohua'i pa'iyë, de'o yejaje pa'iohua'i. Yecohua'ipi treinta ca quëise'eje pa'iohua'i pa'iyë. Yecohua'ipi sesenta ca quëise'eje pa'iohua'i pa'iyë. Cui'ne yecohua'ipi cien ca quëise'eje pa'iohua'i pa'iyë.”

Toa Tsëo Pë Yo'oye Ayepi Ye'yaye

(Lc. 8.16-18)

21 Caëña, cui'ne:

“¿Toa tsëo përe dani mahuë huë'ehuëna nēcocohua'i a'ni panita'a cai saihuë huë'ehuëna nēcocohua'i a'ni? Páni, toa tsëo pë cato si'a huë'ña miaja'coni tññare pana nēcoye pa'iji. 22 Yahuese'e pa'ise'epi si'aye t'i'a jañese'e a'ë cui'ne pai ñama'pë pa'ijajë cajë yo'ose'ere si'ahua'i, asase'e pa'ija'coa. 23 Mësarupi cajoro hue'ecohua'i sēte asa t'ijë'ë.”

24 Caëña, cui'ne:

“De'hua mësaruru asase'ere yo'ojë'ë. Mësaruru yecohua'ire cuëcueni isiyeye pa'ye mësaruteje Diusupi cuëcueni isija'quë api. Mësaruni jerepa isija'quë api, iti asacohua'ini. 25 Jaje pa'ina, paquëni jerepa isiyeye pa'iji. Cui'ne peoquëni jerepa a'ri maña i payeque jioye pa'iji.”

Tase'e Mëañe Ayepi Quëaye

26 Jesupi capi, cui'ne:

“Maija'quë cuañe tēte cato yejana iti care taëna, jose'e mëañeje pa'ye a'ë. 27 Jaje pa'ina, ta tējisi jeteyo'je sani iti tasiquë caji. Cani tējini na'iquëna, huëiji. Jaje cui'ne mu'seña cui'ne ñamije tēto saiji. Yo'oquëna, tasi ca cato tsatani mëa huëoji. Jaje yo'oquëna, iti tasiquë cato huesëquë pa'iji, io yo'oye. 28 Yejase'e ai de'oye necaina, mëaji. Du'ru macarepa iti ñë macapi mëaji. Jeteyo'je iti tsañña neji. Jeteyo'je iti ca yureta'a neji, iti tsañnana timë ja'ñe. 29 Iti ca ya'ji tējisi maca iti ca tēasi'i caquë etaquë api. Jaje yo'oyeje pa'ye a'ë, Maija'quë tēte aye.”

Mostaza Ca Ayepi Ye'yaye

(Mt. 13.31-32; Lc. 13.18-19)

30 Yequëje caëña, Jesús:

“¿Iqueje pa'ye a'ni, Maija'quë tēte aye, panita'a iquena conu caquë quëara'ye iohua'i asa ja'ñe? 31 Mostaza care yejana tañeje pa'ye a'ë. Ja ca cato si'a soquë ca maña seña maca ai a'ri ca'ë. 32 Jaje pa'iquëta'are tasicipi ai de'osico pani si'a soquë ñëa maña jerepa jaico ai de'ocoa. Jaje pa'io'ipi jai soquë capëa pa'iona, pi'aje iona daijë pëa huajëjë pa'icohua'i a'ë, ja'o huë'ehuëna.”

33 Jaje Jesús ye'yapi, Maija'quë coca. Jaiye iohua'i ñañe ayepi caquë iohua'i a'jiñe asa t'i'añeque quëapi.

34 Iohua'i ñañe ayepi caquë si'anë quëaëña. Coa peoye quëaye paëña. Jaje pa'iquëta'are i ye'yacohua'ise'ere si'aye i quëase'ere jare cayë caquë nuñerepa quëaëña, te'ohua'ire.

Jesupi Tuture Cui'ne To'añere Cuañeñe

(Mt. 8.23-27; Lc. 8.22-25)

35 Iti mu'se na'iquëna, ire ye'yecohua'ire caëña:

“Je tē'huina jēñu'u.”

36 Caëña, ja maca Jesús yohuëre pa'ina, paire jëoni sateña, Jesús ja're. Saijëna, cui'ne yequë yohuëja'a conu sateña. 37 Saijëna, ai tutu huëouña. Jairapi ai to'acquë yohuëna ocopi timëoña. 38 Timëquëna, Jesuta'a sētipë quë'rore coa ui caquëña, i sio'pë tēo pacona tēo paquë. Caina, jaohua'ipi dani sētoni careña:

“Ye'yaquë, mai ne huesëyë.”

39 Cajëna, huëni tuture cuañeñe. Cui'ne jairare caëña.

“Yo'oma'o pa'ijë.”

Caquëna, tutupi jo'cua jeo nëquëna. Cui'ne jairaje tsiña de'huaje pa'io de'ona. 40 Ja maca jaohua'ire caëña:

“¿Me yo'ojë ca'raye'ni? ¿Maija'quëpi ñacaiji, cuasa ma'ñe?”

41 Caquëna, ire ye'yecohua'ipi ña quëquëni careña:

“¿Iqueire papi, iquë ja jerepa tuture cui'ne jairate cuañequë'ni, cui'ne sehuoco?”

5

Huati Quë'ire Gadara Aquëre Quëaye

(Mt. 8.28-34; Lc. 8.26-39)

1 Jaira je t'ëhuina t'jareña, Gadara quë'rona. 2 Yohuëpi Jesús ja'a tumaquëna, ju'isicohua'ire ta huë'napa te'i ëmë huati quë'ipi sañope daquëna. 3 Huati quë'i cato, ju'icohua'ire ta huë'nare pa'iquë paquëna, quëna meapi huënu'u cajëta'a huëne peoquëpi. 4 Jëña nëcañoa con jaiye huëtoje ipi naë tète jeaëña. I jerepa tutu neñe peouña. 5 Ñami, mu'se ju'isicohua'ire ta huë'nare ai cutihuëre pa'i cuiquë quëna pëapi co'ye huai yo'oquë paquëna. 6 So'opi Jesure ñani huë'huëni Jesús nëca macana t'jani Jesús më'ëpi jerepa tutu paquë cani do're ja'ruña.

7-8 Do're ja'runa Jesupi caëña, huatire:

“Iye ëmëre etajë'ë.”

Caquëna, ai tutu caquë sequëña:

“Jesús, Diusu ti ëjaërepa mamaquë ai yo'oyete yë'ëre isima'ë pa'ijë'ë.”

9 Seina, Jesupi jaëte caëña:

“¿Ique mami a'ni?”

Caquëna, sehuouña:

“Yë'ë mami cato jai pai a'ë.”

10 Cani Jesure ai sequëña:

“Iye huatiahua'ire yequë huë'nana jëjo saoma'ë, iñore pa'ijajë.”

11 Caquëna, ja'yere jai sese dohuë cuti perepëre aijë pa'ijëna, 12 Huatiahua'ipi asani seteña:

“Sese quë'rona jëjo saojë'ë. Yëquëre jaohua'ina cacañu'u.”

13 Careña, de'oji saijë'ë caëna, etani sani sesena cacarena. Cacarena, si'a dos mil sese huë'huëjë jai hua'que t'ë'tëpapi tomejë jairana dutu juteña. 14 Jutena, sesere ñacaicohua'ipi ñani huë'huëni pai daripëna si'aye quëarena, iti yo'ose'e. Quëarena, paipi asani dateña. 15 Jesús pa'i huë'nana t'jani ñajëna, huati quë'i pa'isiquëpi caña suñasiquëpi de'o cocare caquë ñuquëna. Ñu'ina, ite ñani si'ahua'i ca'rareña. 16 Ca'rajëna, sese ñacaicohua'ipi Jesús yo'ose'ere quëarena, huati quë'ire yo'ose'e cui'ne sesere yo'ose'e con. 17 Jaje quëajëna, asani Jesure saijë'ë, iño pa'ima'ë cajë, se huëoreña.

18 Carena, Jesupi yohuëna aya mëni sai huëoquëna, huati quë'i pa'isiquëpi ai sequëña, Jesure më'ë ja're con sani pasi'i caquë.

19 Caquëna, Jesupi pani sehuouña:

“Më'ë huë'ena saijë'ë. Sani më'ë cajeohua'ire quëajë'ë, më'ë ëjaëpi oi ñani necaise'ere.”

20 Caëna, saquëña. Sani si'a jëña daripëa quëa huëouña. Ire Jesús necaise'ere quëaquëna, asani ai de'oye yo'ose'e pa'iji, careña.

Ju'icopi Jairo Mamaco Jesús Ca'core Patoye

(Mt. 9.18-26; Lc. 8.40-56)

21 Jesupi yohuëja'a cui'naëpi yequë t'ë'tena jë'si maca jai pai tsi'si dateña. Jaje yo'ojëna, jaira t'ë'tëpare pa'ina. 22 Ja maca pai tsi'si huë'ña cuañequëpi Jesús pa'i huë'nana Jairo huë'equëpi ite ñani do're ja'runi, 23 caëña:

“Yë'ë mamacopi juni huesëco. Sani më'ë jëtëpi pato co'yacaijë'ë.”

24 Seina, Jesupi i ja're çoni saquëña. Saina, jai pai cui'ne sateña. Jaje paijê ite qui'i huesoreña. 25 Jaje jai pai pa'i huëñare te'o nomio doce ometëca ju'lico pacoña. Si'anë tsie cajequëña, ai yo'oco pacoña. 26 Iote si'a jujucuhua'i yo'o jujajëña, ai yo'oco pa'ico pacoña. Si'aye io paye juju do'ina sai saosico pacoña. Si'aye ja çone paëña, iote. Coa ai jerepa ai yo'oco pacoña, co'yaye peoyerepa. 27 Jaje pa'ioipi Jesús cayere cajëña, asani dani jeteyo'jeja'a i ju'i çana patoña. 28 Coa i ju'i çana patoni co'yasico pa'ija'coa'ë, caco. 29 Pato macarepa tsie cajeye jëouña. Ja maca asoña, tsoe io çapë co'yasico pa'ie. 30 Jaje yo'osi maca Jesupi asaëña, i tutupi ju'icore jujuse'e. Jaje pa'ina, co'ye ponëni paire ñani caëña:

“¿Nepi yë'ë ju'i çana patore'ni?”

31 Caquëña, i ye'yacohua'ipi careña:

“Tsoe më'ëpi pai qui'iyerepa pa'ie ñaquëta'a, çnepi patore'ni sequë'ni?”

32 Jaje catoje Jesús cato si'a huëña ponëquë ñaëña, nepi patore'ni caquë. 33 Ñaquëña, ti co'yasicopi asani ca'raco tsasico dani i nëca huëñana tani io yo'ose'e nuñerepa quëaoña.

34 Quëacona, Jesús jaore caëña:

“Huau maca yë'ëre cuasase'epi ne co'yahuë. Señaco saijë'ë. Iye ju'ine ti ne co'yahuë, më'ëre.”

35 Ja caquëña, yecohua'ipi dateña, pai tsisi huë'e cuañequë huë'epi. Dani Jairore careña:

“Më'ë mamaco tsoe ju'isico paco'ë. Ye'yaquëre jerepa josa cama'ë paijê'ë.”

36 Caquëña, Jesupi asasiquëta'a asa ma'neje pa'ipi tsisi huë'e cuañequëre caëña:

“Ca'rama'pë paijê'ë. Maija'quëpi necaiquë api cuasajë'ë.”

37 Jesupi saina, Pedro çoni Jacobo çoni cui'ne Jacobo yo'jei Juan çoni sateña. Yecohua'i çoni saiye ëseiña. 38 Tsi'si huë'e cuañequë huë'ena t'ani ai yo'oye ñaëña, paipi ai cuijê oijëña. 39 Jaje oijëña, huë'e cacani jaohua'ire caëña:

“¿Me neni mësarü ai yo'ojê cajë cui'ne ai oiye'ni? I mamaco ju'ima'o paco'ë. Coa çaiço.”

40 Caquëña, jaohua'ipi ire soreña. Sojëña, Jesús si'aohua'ire hue'sena eto saouña. Coa pëca ja'quëpi cui'ne pëca ja'copi çoni ju'isico pa'i huëñana cacareña. 41 Cacani ju'isico jëtëna tseani iote caëña:

“Talita cumi.” Mai coca cato “tsihua'o huëijë'ë” caye a'ë.

42 Jaje ca macarepa doce ometëca pacopi tsihua'o huëni cucoña. Jaje cu'iona, ñani de'oquëre papi yo'oji cuasareña. 43 Jaje jujusiquëta'a ai ëseiña, yecohua'ire quëaye pajë'ë caquë. Tsihua'ore sani aore aojë'ë, caëña.

6

Jesús Pa'ie, Nazaret Daripëre

(Mt. 13.53-58; Lc. 4.16-30)

1 Jaropi etani i quërona co'ina, ire ye'yecohua'i ja're çoni. 2 Huajë mu'se t'asi maca pai tsisi huë'ena ye'ya huëouña. Ye'yaquëña, i paipi ai de'oyerepa ye'yaquë'ni cuasareña. Jaje cuasajë careña:

“¿Jerona iquë jerepa si'aye ye'yei'ni? ¿Iquerepa ta'ne ye'yaye a'ni, cui'ne nepi ite pai yo'o t'a ma'ne yo'o ja'ne isire'ni? 3 Iquë cato mai ñaquë api, María mamaquë api, huëña de'huaquë api, Jacobo, José, Judas cui'ne Simón maja'yë api, cui'ne i yo'jeohua'ije mai ja're çoni pa'iyë, iñore.”

Jaje cajë i caye asaye coereña. 4 Jaje cajëña, Jesupi jaohua'ire caëña:

“Si'a huëña yecohua'i cato Maija'quëre quëacaiquëre yëcohua'i a'ë. Jaje pa'iquëta'are i yeja acohua'ipi cui'ne i cajeohua'ipi cui'ne i huë'e acohua'ipi coeyë.”

5 Jarona airepa pai yo'o t'a ma'ne yo'oye paëña, paipi ite asaye coe do'ire. Jaje pa'ina, coa ju'icohua'i mañase'ere pato co'yaquë a'ri pai mañare jujuña. 6 Jaje pa'ina, nequë api cuasama'pëña, ñani me yo'ojê jaje pa'ie'ni cuasaëña. Ja jeteyo'je yeque huëñana sani cu'i ye'yarojaquëña.

Jesupi I Ye'yacohua'ire Jëjo Saoye

(Mt. 10.5-15; Lc. 9.1-6)

7 I ye'yacohua'ire doce pa'iohua'ire soini, huatire eto saoj'a tutu isini cayaohua'ise'ere jëjo saouña. 8 Jëjo saouñe cuañeña:

“Sama'pë pa'ijë'ë, ao tupë, curiquëje. Coa topë macase'e sajë'ë. 9 Cui'ne zapato cui'ne camisa sajë'ë, yeque suña ja'ñe sama'pë.”

10 Cui'ne caëña, jaohua'ire:

“Huë'ena cacasicohua'i pani iti macana pëajë'ë, ja daripë quëa tējini sai macaja'a. 11 Cui'ne yequë huë'ñapi mësarute coecohua'i pa'ito, panita'a asaye coecohua'i pa'ito mësarute quëo ya'o tsa'cuse'ere tito toni eta saijë'ë. Jaje yo'ojë iñoñe pa'iji, iohua'ire sañope yo'oye. Nuñerepa cayë, pai ñape yo'ose'e ña mu'se t'aëna, jaohua'ire ai co'ayerepa sañe pa'iji, mësarute ësesicohua'ire. Sodoma cui'ne Gomorra yeja paire cato a'ri ja'ye sañe paji'i.”

12 Jaje jëjo saosicohua'ipi huajëye pa'iyena ponëne pa'iji cajë quëareña, paire. 13 Cui'ne huatiahua'ireje eto saoreña. Ju'icohua'ire hui'yapepi nejëna, co'yareña, jai pai.

Juan Oco Doquë Ju'ine

(Mt. 14.1-12; Lc. 9.7-9)

14 Ja maca romano pai ëjaë Herodesje asaëña, si'a pai Jesús yo'oye asajëna. Jaje asani Herodespi caëña:

“Juan oco doquëpi huëji'i. Jaje pa'ina, tutu paquë yo'oji.”

15 Yecohua'ipi careña:

“Tsoe aquë Maija'quëre quëacaiquë Elíaspi.”

Cui'ne yecohua'ipi careña:

“Tsoe huëña Maija'quëre quëacaicohua'i pa'ise'eje pa'i api.”

16 Jare Herodespi asani caëña:

“Jaë cato Juanpi yë'ë cuañeina, siopë tëto tëasiquë api. Jaëpi ju'isiquëpi huëni yo'oji.”

17 Herodes cato Juanre tseani quëna meapi huëni co'acohua'ire co huëñana co'aji'i, Herodías do'ire.

Herodías cato yo'jei Felipe nëjo paco'ë. Jaje pa'ioni Herodespi yo'jei nëjore jioni i nëjore nepi. 18 Jaje yo'oquëna, Juanpi caëña, Herodesre:

“Më'ë yo'jei nëjoni jioni paye co'aji.”

19 Jaje caquëna, Herodíaspi Juanre ai coeco pacoña. Jaje pa'ina, huani jeosi'i cacota'a huani jeoñe

t'añe paña. 20 Herodespi ite Juanre nuñerepa de'oquë api caquë ca'raëña. Jaje pa'ina, ipi huani jeoñe

ësequëna, paña. I caye si'aye asama'quëta'a Herodes cato i caye yë asaquë paquëña. 21 Jaje

pa'iquëta'are Herodías t'aña, io huani jeoñe oise'e. Herodespi ite çasi mu'se t'aëna, pai ëjaohua'ire,

soldado ëjaohua'ire, cui'ne Galilea ëjaohua'ire soini ao ai maca. 22 Herodías mamacopi cacani

de'oyerepa pairacona, ñani ai sihuareña, si'aohua'i iti ñacohua'i. Jaje pa'ina, Herodes sihuaquë caëña,

nomi tsjore:

“Më'ë yëyere sejë'ë. Isisi'i, më'ëre.”

23 Cui'ne caëña, care payë. Coa caye pañë. Si'a co'amaña më'ë sese'e isiye pa'iji. Yë'ë cuañeñe jopore

paja'a isiniye isiye, caëña. 24 Jaje caëña, asani sani pëca ja'core seçaña:

“¿Iquere seja'coa'ni, ite?”

Cacona, jopi caña:

“Sejë'ë, Juan oco doquë siopëre.”

25 Jaje quëaona, asani pai ëjaë pa'i huëñana sani caña:

“Yurepi Juan oco doquë siopëre quëna de'huana ayasiconi isijë'ë.”

26 Jare pai ëjaëpi asani ai co'a juquëña. Jaje pa'iquëta'are tsoe ca huesosiquë sëte pañë caye peouña,

cui'ne i soisicohua'ije asasi do'ire. 27 Ja do'ire jare iti macapi te'e soldadore jëjo saouña, Juan siopë

quërejajiquëre. 28 Caëña, soldadopi sani Juanre huani jeoni siopë yëto tëani quëna de'huana ayani

dani isina. Isina, Herodespi nomi tsiona isina, jaopi pëca ja'core isio.

29 Ja yo'ose'ere asani Juanre ye'yecohua'ipi dani Juan capë maca sani ta jcoreña.

Cinco Mil Ēmëohua'ire Aone

(Mt. 14.13-21; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)

30 Ja jeteyo'je doce paire jëjo saosicohua'ipi co'ini tsi'sini Jesure quëareña, johua'i yo'ose'ere, cui'ne johua'i ye'yase'ere.

31 Quëajëna, Jesupi caëña, jaohua'ire:

“Daijë'ë. Sani pai peo hue'ñana pëa huajëñu'u.”

Ao aineque peoyerepa pai tsi'si ja'ñere asaquë capi. 32 Jaje caëna, saë'ë, yohueja'a johua'ise'e pai peo hue'ñana. 33 Jaje saijëta'are jai pai ñareña, i saiye. Jaje ñani Jesupi saiji cani huë'huëjë, i sai hue'ñana si'a daripëa pa'icohua'i sateña. Ja ti'ama'në du'ru ti'areña, paipi. 34 Jaje yo'ojëna, Jesupi yohuëpi tumani pai mañare teaye oi ñaëña, yëi ñama ñacaiquëre peocohua'ije pa'iohua'i mañapi. Pa'ijë yo'ojëna, ñani jaiye johua'ire ye'ya huëouña.

35 Ai na'i huesëquëna, ñani i ye'yacohua'ipi ite careña:

“Tsoe na'iji, iño pai peo hue'ña'ë. 36 Jëjo saojë'ë, sani pai pa'i hue'ñana ao maña hueroni aijajë. Iño cato peoyë, johua'ire aone.”

37 Cajëna, Jesupi sehuouña johua'ire:

“Mësarupi gojë'ë.”

Caquëna, johua'ipi careña:

“¿Jaje pa'ito yëquëpi sani veinte mil të'ña do'ire papi pan hueroni aone?”

38 Cajëna, Jesupi caëña:

“¿Je so pan paye'ni, iño? Sani ñajë'ë.” Caquëna, careña:

“Pa'iji, cinco pan cui'ne caya tsiaya hua'i.”

39 Cajëna, Jesupi cuañeña, paire. Jaje pa'ito si'aohua'i tayahuëna ja'rujë'ë, caëña. 40 Caëna, cien paire'e cui'ne cincuenta pai de'o tsëcapëa ja'rureña. 41 Ja maca Jesupi cinco pan cui'ne caya tsiaya hua'ire ini ma'tëmona ñaquë de'o'ji caquë Maija'quëre pëpani, panre i ye'yacohua'ina isina. Isiquëna, jaohua'ipi paire se isicateña. 42 Ja maca si'aohua'i ani sihuacohua'i pateña. 43 Ani tējisi jeteyo'je ani jujase'ere tsi'soreña, doce do'rohuëa hua'ina cojë. 44 Ja pan aiscohua'i cato cinco mil ëmëohua'i pateña.

Oco Da'ca Ēmëje'aja'a Cu'iyë

(Mt. 14.22-27; Jn. 6.16-21)

45 Ja jeteyo'je Jesús i ye'yacohua'ire capi, du'ru saijë'ë, yohueja'a Betsaidana. Yë'ëse'e paire saiyë caquë pëpa tējini sasi'i, caëña. 46 Saiyë, caquë pëpa tējini ai cutihuëna Maija'quëre casi'i caquë saquëña. 47 Ñami de'osi maca Jesús te'i yejare pa'ina, yohuë saiscohua'i cato jaira jopore pateña. 48 Jaropi pa'i i ye'yacohua'i ai yo'ojë co'mejëna, ñaëña, tutupi sañope tutuquëna. Je'në ñata tome maca Jesupi oco da'ca ëmëje'aja'a nëcaquë saquëña, i ye'yacohua'i quërona. Coa sa tëto sasi'quë saiyëje pa'ye saquëña.

49 Oco da'ca ëmëje'aja'a nëcaquë saina, ñani huati pa'ima'co cuasajë quëquëni cuihuë.

50 Si'aohua'i ñani quëquëni cuijëna, ipi capi, jaohua'ire:

“Ai yo'ojë cama'pë yë'ë a'ë. Ca'rama'pë pa'ijë'ë.”

51 Jaje cani johua'i pa'i yohuëna aya mëina, tutupi jëouna, ja maca merepa jaje yo'oque'ni cuasajë ñareña, i yo'ose'e. 52 A'ri maña pan pa'ise'ere jaiye neni paire aose'ere cuasaye pareña, johua'i jayo jëa do'ire. Jaje pa'ina, ai cuasareña.

Genesaret Ju'icohua'ire Jujuyë

(Mt. 14.34-36)

53 Jeni ti'areña, Genesaret yejana. Jarona johua'i yohuë sëa huahuoreña. 54 Yohuëpi sa tumasi maca

Jesu api cajë ñareña. 55 Ñani ja maca si'a huë'ña cu'ijë ju'icohua'ire da huëoreña, çai saihuëre uijëna, Jesús quë'rona. 56 A'ri dari mañana saina, pai daripëana saina, tsio huë'ñana saina, ju'icohua'ire i sai ma'añana oereña, jujucaijaquë cajë. Jesure ai seteña, më'ë ju'i çana patoni ju'icohua'i co'yajajë cajë. Si'aohua'i i ju'i ça patocohua'i co'yareña.

7

Paire Co'aye Neñe

(Mt. 15.1-20)

1 Jesús quë'rona Fariseo pai cui'ne cuãnese'e ye'yacohua'i tsio dateña, Jerusalénpi daisicohua'ipi. 2 Jaje daisicohua'ipi ñajëna, Jesús ye'yacohua'ipi jëña tsoama'pë aë'ë. Jaje tsoama'cohua'ipi aijëna, ñani cue'cuehuë, si'si jëñapi aiñë cajë. 3 Jãohua'i cato ja yë'ta'a ao aima'në jëña tsoajë'ë. Aipë case'ere yo'ocohua'i paë'ë. 4 Jaje pa'iohua'ipi ao huero huë'ñapi co'ini ai jëña tsoacohua'i pateña. Cui'ne jaiye yeque yo'ocohua'i pateña, iohua'i aipë yo'oye, ucu duruhuëa tsoaye, quëna ne'ña tsoaye, çaisi saihuë tsoaye, yo'ocohua'i pateña.

5 Jaje yo'ocohua'ipi fariseo pai cui'ne cuãnese'e ye'yacohua'ipi seteña, Jesure ñeje:

“¿Me yo'ojë më'ë ye'yacohua'i jëña tsoajë'ë ja yë'ta'a aima'në case'e yo'oma'pë, si'si jëñapi aiñë'ni?”

6 Jaje cajëna, Jesupi capi, jãohua'ire:

“Nuñerepa jaje mësarü coa cacohua'i pa'ijëna, asaquë co'aji Maija'quëre quëcaiquë Isaías ñeje caquë toyapi:

Icohua'i cato yë'ëre coa yë'opose'e oiyë cayë.

Jaje pa'iquëta'are iohua'i joñoapi yë'ëre oiyë pañë.

7 Iohua'i yë'ëre señë cajë yo'oye do'i peoye a'ë.

Coa paise'e cuãnese'ere ye'yajë yo'o do'ire.

8 ¿Me yo'ojë mësarü Maija'quë cuãnese'ere yo'oma'pë yequere coa pai cuãnese'ere yo'oye'ni? ¿Ucu duruhuëare tsoaye, quëna ne'ña tsoayere cui'ne jaiye jaje pa'ye yequeje yo'oye'ni?”

9 Caëña, Jesús yequeje:

“Mësarü aiohua'i case'ere yo'oñu'u cajë Maija'quë cuãnese'ere tirona jëoni yo'oyë, mësarü. 10 Moisés cato capi: < Më'ë co'aye pa'iji. jëoñe huani cato caquëre sañope ja'quëre pëca cui'ne ja'core Pëca pa'ijë'ë. cama'ë oi de'oye më > 11 Jaje case'e pa'iquëta'are mësarü caye pa'iji: < JA'QUËRE cui'ne ja'core isihuë. Maija'quëna paye yë'ë Si'aye pañë. çocaiye > 12 Jaje mësarü cani cayë, ja'core cui'ne ja'quëre çocaiye peoji, cajë. 13 Jaje mësarü yo'ojë Maija'quë cuãnese'ere pare jëocoyë, pai case'ere yecohua'ina se ye'yajë. Jaje pa'ye yequeje jaiye yo'oyë, mësarü.”

14 Tjjupë Jesús soini capi, paire:

“Asajë'ë, si'a pai. Coa tayo asama'pë de'huajë'ë. 15 Si'aye ëmëje'epi se cacaye cato paire co'aye ne ma'ñe a'ë. Sa'nahuë joyopi co'aye etaye a'ë, paire co'aye si'si neñe. 16 Cajoro pacohua'i sëte asajë'ë.”

17 Jaje casi jeteyo'je paire jëoni huë'ena Jesús cacasi maca i ye'yacohua'ipi ja case'ere quëajë'ë cajë seteña.

18 Sejëna, caëña:

“¿Jaje pa'ito mësarüje asa t'iane pare? Mësarupi asahuë, si'aye ëmëje'epi cacase'e cato paire co'aye neñe peoji. 19 Ao cato joyona saiye paji. Coa ai ëtatu'una saise'epi jeteyo'je eta saiji. 20 Cui'ne pai joyopi etaye a'ë, co'aye neñe. 21 Sa'nahuë joyore cayë jaropi etaji, si'aye co'aye cuasaye: yecohua'ini nomiohua'ire, ëmëre yo'oye, paire huani jëoñe, 22 co'amaña imañe, yecohua'i co'amañare pa ëaye ñañe, si'aye co'ayere yëye, cosojë yo'oye co'ayena sëo measicohua'i pa'iyë, yecohua'i payere ëa ñajë pëiñe, yequëna co'a coca ca ma'ñere se quëaye, jerepa pa'i a'ë cuasaye, cui'ne yecohua'i pa'iyere cuasacaima'pë coa josa yo'orojañe. 23 Si'aye iye joyo sa'nahuëpi etaji. Japi paire si'si neñe a'ë.”

Yequë Yeja Acopi Jesure Sehuoye

(Mt. 15.21-28)

24 J̄aropi Jesús Tiro cui'ne Sidón yejana saji'i, hu'ena cacani pajje huesëjajë yë'ere caquë. Yo'okuëta'are catiye peopi. 25 J̄a do'ire tsoe Jesu api asaco, huati quë'io pëca ja'copi i quë'rona dani do're ja'runi se'co'ë, huatire eto saocaijë'ë, yë'ë mamacore pa'icore. 26 J̄ao cato Sirofenicia paio paco'ë, yequë yeja aco. 27 J̄aje cacona, Jesupi capi, iote:
 “Mamajëpi du'ru aijajë, co'aji, mamajë aiñere sioni jo'ya yaina isiye.”
 28 Caquëna, iopi sehuoña:
 “Jaje pa'ijë'ë, Èjaë. Jaje pa'iquëta'are jo'ya yaije aicohua'i a'ë, mamajë aijë ne to ne'ña mañaje.”
 29 Cacona, Jesupi caëña:
 “De'oyerepa më'ë cayë, tsoe më'ë mamacore huati eta saji'i, señaco saijë'ë, de'o'ji.”
 30 Caëna, huë'e t̄i'ani ñacona, çai saihuë uicopi mamaco tsoe huatire peocopi de'oye pacoña.

Jesupi Asama'quëre Jujuye

31 Jesús Tiro yejapi etani Sidón yeja sa tëto sani cui'ne Decápolis daripëaje tëto sani Galilea jaira t̄i'aëña. 32 J̄arote pa'ina, asama'quëpi cui'ne huq'hua coca caquëni dareña. Dani pato co'yacaijë'ë, cajë seteña. 33 Sejëna, Jesupi pai peo te'tena sani moñopi çajorona saquëña. Sa'i copi i moñona tse'seni tsemeñoje papiña. 34 Papiquë ma'tëmona ñaquë ai yë'eni caëña:
 “¡Efata!” Jaje cani capi, Hui'yojë'ë.
 35 J̄a maca tsoe çajoro hui'yopi. J̄a maca de'oye coca caquë paquëña. 36 Jaje yo'oni capi, jaohua'ire, yecohua'ire quëama'pë. Jaje caëna, coa jerepa quëareña. 37 Quëarena, de'oyerepa yo'okuë'ni cuasajë careña:
 “Si'aye de'oye yo'oji. Yo'okuëna, asama'cohua'ije asacohua'i de'oyë, cama'cohua'ije cayë.”

8

Jesupi Cuatro Mil Paire Aõne

(Mt. 15.32-39)

1 J̄are ja mu'se jai pai tsi'sireña, tsi'sisicohua'ipi aiñe peoreña. Peojëna, Jesupi i ye'yacohua'ire soini caëña:
 2 “Teaye pai mañare ñañë, yë'ë ja're tsoe tres mu'seña aiñe peocohua'ipi pa'ijëna. 3 Jaje aima'cohua'ini jëjo saquë pa'ito jopo ma'ana dahuëra ju'ija'cohua'i pa'ini, yecohua'ipi so'opi daisicohua'ipi pa'iyë.”
 4 Caquëna, i ye'yacohua'ipi careña:
 “¿Me iño cato hueroni aõne'ni, pajje peo huë'ña?”
 5 Cajëna, Jesupi sequëña:
 “¿Je so pan paye'ni, mësar?”
 Seina, careña:
 “Siete pan payë.”
 6 Cajëna, asani paire cuañeña, tayahuëna ja'rujë'ë caquë. J̄a maca siete pan ini Maija'quëre de'o'ji caquë pëpani. J̄a jeteyo'je i ye'yacohua'ina huahueni isipi. Isina, jaohua'ipi paire se aohuë. 7 Tsiaya hua'ireje pahuë. Pajëna, Jesupi cui'ne jaohua'ireje yo'oni huahueni i ye'yacohua'ina isina, se aohuë. 8 Si'a pai ani sihuacohua'i paë'ë, siete do'rohuëa nëapi, ani jujase'e. 9 J̄a aicohua'i cato cuatro mil paë'ë. J̄a maca Jesupi johua'ire saiyë cani 10 saji'i, i ye'yacohua'i ja're çoni yohuëja'a Dalmanuta yejana.

Pai Yo'o T̄i'a Ma'ñere Yo'ojë'ë Cajë Señere

(Mt. 16.1-4; Lc. 12.54-56)

11 Fariseo paipi dani Jesure sañope careña. Ite neñañu'u cajë seteña, pai yo'o t̄i'a ma'ñere ma'tëmo

ayere ne iñoj'ë cajë. 12 Sejëna, ai ëja yë'eni caëña:

“¿Me neñu'ju iye pai jaje señe'ni pai yo'o t'ia ma'ñere yo'o iñoj'ë cajë? Care payë, mësarute iñoñeje peoji, te'oreje.”

13 Jaje cani jëoni, cui'naëpi yohuëna aya mëni jaira je t'etena saquëña.

Fariseo Pai Co'ayere Neñe

(Mt. 16.5-12)

14 Pan huanëyeni saë'ë, ai ja'ñe peocohua'i, coa te'e panpë maca sahuë. Jaose'e yohuë paquëña. 15 Pa'ina, Jesupi iohua'ire cuañeña. De'hua ñajë'ë, fariseo pai o'sa cui'ne Herodes pai o'sana co'me huesëye caquë.

16 Jaje caquëña, i ye'yacohua'ipi sa'ñe careña: pan peocohua'i datena caji.

17 Jaje cajëna, Jesupi asani caëña, jaohua'ire:

“¿Me yo'ojë pan peoyë, caye'ni? ¿Ja yë'ta'a huesëjë jaje caye? ¿Ai jëa joyore hue'eye, mësar? 18 ¿Cui'ne ti ñama'pë pa'iye, cui'ne asama'pë pa'iye, mësar? ¿Cajoropi? ¿Yë'ë ja'rë jaiye pan nese'e cuasaye pa'ne? 19 Mësarupi ñasicohua'ita'a cinco panpi cinco mil paire aose'e: ¿aøjëna, cui'ne je ja'ye nëaë'ni?”

Caquëña, iohua'ipi sehuoreña:

“Doce do'rohuëa nëapi.”

20 “¿Cui'ne cuatro mil paire siete pan pa'ise'epi aoto je ja'ye nëaë'ni?”

Caquëña, iohua'ipi careña:

“Siete do'rohuëa nëapi.” 21 Jaje cajëna, ipi caëña:

“¿Ja yë'ta'a jaje ñasicohua'ita'a cui'ne huesëcuhua'i pa'ijë jaje cuasaye'ni?”

Jesupi Ñama'quëre Jujuye

22 Ja jeteyo'je Betsaidana t'areña. T'iasi maca Jesús quë'rona dareña, ñama'quëni jujucijë'ë cajë. 23 Jaje cajëna, asani ñama'quë jëtëna tseani caji quë pai daripëpi hue'sena etouña. Copi ñaco çana neni ina patoquë, sequëña, iDe'hue ña cuañoquë! 24 Caquëña, ñama'quëpi caëña:

“Ñañë, paire. Ñaquëta'are soquë nëaje pa'yepi cu'iji.”

25 Jaje caquëña, Jesupi tijupë ñaco çana patoquëna, yureta'a de'oyerepa ñaquë ponëni co'yasiquë paquëña. 26 Ja maca Jesús huë'ena ite jëjo saoquë caëña:

“Pai daripë cacama'ë cui'ne yecohua'ireje quëama'ë pa'ijë'ë.”

Pedropi Jesús Ayere Caye

(Mt. 16.13-20; Lc. 9.18-21)

27 Ja jeteyo'je Jesús cui'ne i ye'yacohua'i coni Cesarea cui'ne Filipino yeja pai a'ri darina sateña. Saijëna, ma'ana Jesupi sequëña, i ye'yacohua'ire:

“¿Iqueipi yë'ëre caye'ni, pai?”

28 Caquëña, iohua'ipi careña:

“Yecohua'ipi më'ëre cayë, Juan oco doquë api. Yecohua'ipi cayë, Elíaspi. Cui'ne yecohua'ipi Maija'quë jëjo daoquë api cayë.”

29 Ja maca ipi sequëña, iohua'ire: “¿Mësaruta'a iqueipi caye'ni, yë'ëre?”

Caquëña, Pedropi caëña:

“Më'ë cato huasoquë Cristore pa'ë.”

30 Jaje caëna, Jesupi caëña, jaohua'ire:

“Yecohua'ire quëama'pë pa'ijë'ë.”

Jesupi I Ju'ñere Quëaye

(Mt. 16.21-28; Lc. 9.22-27)

31 Jā maca ye'ya huëoni ye'yaquë caëña. Pai Mamaquë yë'ë ai yo'oye pa'iji. Aiohua'ipi yë'ëre coeja'cohua'i a'ë. Pai ëjaohua'ije coeja'cohua'i a'ë. Cui'ne cuãnese'e ye'yacohua'ije yë'ëre coeja'cohua'i a'ë. Jaje coeje yë'ëre huani jëoja'cohua'i a'ë. Jaje huani jëosicohua'ita'are toaso mu'seña pa'i maca huëija'quë a'ë. 32 Iye tñarepa quëaëña. Quëaquëna, Pedro ite tirona sani caëña. Jaje yo'oto co'aji. Iye cama'ë pa'ijë'ë, ca huëoëña. 33 Jaje caquëna, Jesús co'ye ponëni i ye'yacohua'ire ñaëña. Ñani Pedrore tutu caëña:

“Huati ëjaë saijë'ë. Iño pa'ima'ë. Më'ë cato Diosu cuasayeje cuasama'quë a'ë. Coa pai cuasayere cuasaquë a'ë.”

34 Jā maca Jesús i ye'yacohua'ire cui'ne paire soini caëña:

“Yë'ëni tuñu'u cani co'ye de'oye pa'iyere huãneyejë'ë. Jaje yo'oni më'ëre queja'core hue'oni tuijë'ë, yë'ëre. 35 Jaje pa'ina, i pa'ie jëasi'i caquë yo'quëpi coa ne huesoja'quë api. Jaje pa'iquëta'are yë'ë do'ire cui'ne yë'ë coca do'ire i pa'ie nejosisquëpi pa'ie ti'aja'quë api. 36 ¿Jaje pa'ina, iquere cõcaiquë'ni, paipi si'aye iye yeja co'amaña ti'asicohua'ipi iohua'i joyore coa nejoto? 37 Joyore nejosisquë pani yecore ti'añe peoji. 38 Yë'ëni cui'ne yë'ë cocare huajëya'ye quëama'quëpi cajë paini ca'rajë pasicohua'ire, yë'ë Pai Mamaquëpi cui'ne huajëya'ye quëama'quëpi caquë coeja'quë a'ë, yë'ë ja'quë de'o tuture papi cui'ne i huñnaohua'i ja're dai maca.”

9

1 Cui'ne Jesús ca'quëña:

“Nuñerepa cayë, mësarute. Mësaruru acohua'i iye maca pa'icohua'i ju'ima'pë pa'ija'cohua'i a'ë, ma'tëmo te'te ñama'pë pani.”

Jesús Tñe Pa'i Ponëse'e

(Mt. 17.1-13; Lc. 9.28-36)

2 Seis mu'seña tëto saisi maca Jesupi Pedrore, Jacobore cui'ne Juanre sai saëña, ai cutihuëna. Jaronu i ju'i ca cui'ne i tsia tñe pa'i ponëña. 3 Miacorepa iye yeja caña joja ti'añe peoji, jare coa sësë pe, poja'ieje poja'ico ponëña, i ju'i ca ye'hue pa'iorepa. 4 Jā maca ñareña, Elíasre cui'ne Moisésre Jesús ja're nëcajë cocare cajëna.

5 Jā maca Pedropi Jesure caëña:

“Ye'yaquë, ¿de'oyerepa iño pa'ie'ni, mai? Toaso a'ri huë'ña neñu'u. Më'ë huë'e, Moisés huë'e, cui'ne Elías huë'e neñu'u.”

6 Jaje Pedro cani ti cuasama'ë capi, tsoe quëquë huesë sitopi. Si'ahua'i i ye'yacohua'i cato quëquë huesësicohua'i pateña. 7 Jā maca ma'tëmopi sirio iohua'i quë'rona nëca mequëna, asajëna, yë'ose'e pisiña:

“Iquë cato yë'ë mamaquë api. Ini ai sihuaquë pa'iyë. I cayere asajë'ë.”

8 Jā jeteyo'je coa Jesuse'e te'i paquëña.

9 Ai cutihuëpi cajequë Jesús i ye'yacohua'ire caëña, yecohua'ire mësaruru ñase'e quëama'pë, yë'ë ju'isiquëpi huëisi maca quëajë'ë, caëña. 10 Jaje caëna, iohua'ise'e yahue de'huase'ere pareña. Jaje pajë coa sa'ñe setëña, iquere caë'ni, ju'isiquëpi huëisi maca quëajë'ë caquë. 11 Jaje pa'ina, Jesure setëña:

“¿Me yo'ojë cuãnese'e ye'yacohua'i Elíaspi du'ru daiye pa'iji, cayë'ni?”

12 Cajëna, ipi sehuouña:

“Nuñerepa du'ru daija'quë api. Dani si'aye ne de'huaja'quë api. Cui'ne ¿me caquë'ni, toyase'e yë'ë Pai Mamaquë aye? Ai yo'ojä'quë api. Cui'ne paije ite coeja'cohua'i a'ë, caji. 13 Jaje pa'iquëta'are yë'ë cayë tsoe Elías daji'i. Ini pai iohua'i yëyeje yo'ohuë, toyase'e cayëje pa'ye.”

Huatire Jesús Etose'e

(Mt. 17.14-21; Lc. 9.37-43)

14 Jeteyo'je co'ireña, i ye'yacohua'i pa'i huē'ñana. Dani jai pai pa'ijēna, ñareña. Ñajēna, cui'ne i ye'yacohua'i ja're conī sañope cajē pateña, cuañese'e ye'yacohua'ipi. 15 Jaje cacohua'ipi Jesure ñani se jeoni huē'huēni pēpareña, de'oquēre pa'ni cuasajē.

16 Ja maca Jesupi iohua'ire sequēña:

“¿Iquere sa'ñe yo'ojē care'ni, jaohua'i ja're?”

17 Seina, iohua'i ja're pa'isiquēpi sehuouña:

“Ye'yaquē yē'ēpi dahuē, huati quē'ini, yē'ē mamaquēre cama'quēni mē'ēni ña cuañosi'i caquē. 18 Huatipi ite de'oye pa'ina, ne taoquē yo'oji. Yo'oquēna, siri yē'opojā'a mēaquē cui'ne cuji qui'coquē yo'oji. Jaje yo'oquē tutu peoquē de'o huesēji. Mē'ē ye'yacohua'ire eto saocaijē'ē, caquē seni jujahuē, ne tī'añe peojēna.”

19 Caquēna, Jesupi caēña:

“iMaija'quēpi necaiquē api cuasama'cohua'i! ¿Mēsaru ja're yē'ē tsoe aquēpi pa'iyē? ¿Je ja'ye tsoerepa mēsarute quēcoquē cōcai pa'ija'quē a'ni, jaje huesēto? Dajē'ē, tsihua'ēre.” 20 Caēna, darena, huatipi Jesure ñani, hue'hue dahuē nequēna, sa tani tearojani siri yē'opojā'a etoquē yo'ouña.

21 Jaje yo'oquēna, ñani Jesús caēña, pēca ja'quēre:

“¿Je ja'ye tsoe jaje yo'oquē pa'iquē'ni?”

Caquēna, pēca ja'quēpi caēña:

“Tsihua'ē pa'inē aquē api. 22 Yequere toana, tsiyana huani jeosi'i, caquē yo'oquē api, jaiye. Jaje pa'ina, mē'ēpi yēquēre oi cōcailjē'ē, de'hue.”

23 Caquēna, Jesupi caēña:

“Mē'ēpi neñe pa'iji, cuasaquē pa'ito neñe pa'iji, si'aye.”

24 Caquēna, tsihua'ē pēca ja'quēpi cuiña:

“Neñe pa'iji, cuasayē. Cōcailjē'ē, ai jerepa jaje cuasa ja'ñere.”

25 Ai jerepa jai pai tsi'si daijēna, ñani huatire caēña:

“Huati asama'quē cui'ne cama'quē, yē'ēpi mē'ēre cayē, etajē'ē. Iquē tsihua'ēre jeoni sani cui'naēni cacaye pajē'ē.”

26 Caquēna, huatipi cuini yeque hue'hue dahuē se ne couña. Neni ju'ise'eje pa'ire jeoni saquēña. Jare ñani yecohua'i ju'isiquē pa'iji, careña. 27 Jaje cajēna, Jesupi ite jētēna tseani naē huēo nēcouña.

28 Ja maca Jesús huē'ena cacaēna, i ye'yacohua'ipi seteña:

“¿Me yo'ojē yēquē huatire eto saoye pare'ni?”

29 Cajēna, Jesupi caēña:

“Ñeje pa'i huatire cato coa aima'pē cui'ne Maija'quēre señepi eto saoye pa'iji.”

Tijupē Jesús Capi, I Ju'ñe Ayere

(Mt. 17.22-23; Lc. 9.43-45)

30 Jaropi saijē Galileaja'a tēto sateña. Pajje huesējēna, sasi'i cuasaēña, Jesús. 31 Ja mu'se cato Jesús i ye'yacohua'ini quēaquē cuquēña. Yē'ē Pai Mamaquē cato tsea cuañosiquē pa'ija'quē a'ē. Jaohua'ipi huani jeoja'cohua'i a'ē caēña. Cui'ne caēña, toaso mu'seña pa'i maca ju'isiquēpi huēija'quē a'ē. 32 Jaje quēaquēna, i ye'yacohua'i asa tī'añe pareña. Pajēta'a seni asaye pareña, ca'rajē.

Nepi Jerepa Do'i Pa'iquē

(Mt. 18.1-5; Lc. 9.46-48)

33 Capernaum daripēna tī'ani huē'ere pa'i maca Jesupi sequēña:

“¿Iquere mēsaru ma'a daini sa'ñe yo'ojē care'ni?”

34 Caquēna, sehuoma'pē pateña. Nepi jerepa pa'i pa'ija'quē a'ni, cajē sa'ñe yo'ojē casicohua'ipi ma'a dai maca. 35 Pajēna, ja'rūni nū'i doce i ye'yacohua'ire caēña:

“Si'aohua'ire tēto saisiquē pasi'i, canī si'aye yecohua'ire necaiquē jo'yaē pa'iyē pa'iji.”

36 Jaje ca tējini tsihua'ere jopore pana nëconi, su'cuani caēña, jaohua'ire:

37 “Yē'ēje pa'ire cuasajē tsihua'ere de'oye yo'ocaini yē'ēni yo'oye pa'iji. Yē'ere de'oye yo'oquē cato yē'ēse'ere de'oye yo'oye peoji, cui'ne yē'ere jējo daosiquereje de'oye yo'ocaiye pa'iji.”

Maire Sañope Yo'oma'quē Pani Maire Coçaiquē Api

(Mt. 10.42; Lc. 9.49-50)

38 Ja maca Juanpi caēña:

“Ye'yaquē, yēquē ñahuē, mē'ē mamipi caquē huatire eto saquere. Ñani yo'oma'ē cajē ēsehuē, mai ja're cōni cu'ima'quēpi yo'oquēna.”

39 Caquēna, Jesupi caēña:

“Ēsema'pē pa'ijē'ē, yē'ē mamipi cajē pa'i yo'o tī'a ma'ñe yo'ocohua'ire. Jaohua'i cato yē'ere sañope cama'cohua'i a'ē. 40 Maire sañope yo'oma'quē cato mai tē'tere pa'iji. 41 Mēsaruni yecohua'ipi yē'ē do'ipi cajē oco mañare ocuacohua'i pani de'huacaisi co'amaña pajā'cohua'i a'ē, mēsaru Cristo acohua'ini de'oye yo'osi do'ire.

Co'aye Yo'oyena Tajiñe

(Mt. 18.6-9; Lc. 17.1-2)

42 Tayo yo'oyena ne taoquere cato, quēna pēpi ñaje tēcana sēani jai tsiayana jeo dēo'ñe pa'i api, a'ricohua'ipi yē'ere cuasacohua'ire co'a de'huacuere. 43 Jaje pa'ina, cayē mē'ē jētēpi tayo yo'oyena saco pa'ito tēto tējajē'ē. Ai jerepa de'oji, pa'i huēñana peo tupēpi cacato toa yejana saiye peoye, 44 pecoje ju'ima'tona cui'ne toaje yayama'tona. 45 Mē'ē nēcayopi tayo yo'oyena saco pa'ito tēto tējajē'ē. Ai jerepa de'oji, pa'i huēñana peo tupēpi cacato. Ai jerepa co'aji, caya nēcāñoa hue'equēpi toa yejana saito. 46 Jaro pecoje ju'ima'tona cui'ne toaje yayama'tona. 47 Panita'a mē'ē ñacoapi tayo yo'oyena saco pa'ito dutani jeocojē'ē. Ai jerepa de'oji, Diusu cuāñe tē'tena te'e ñacoa hue'equēpi cacato. Ai jerepa co'aji, caya ñacoa hue'equēpi toa yejana saito. 48 Jaro pecoje ju'ima'tona cui'ne toaje yayama'tona. 49 Si'ahua'i toapi ne de'huasichua'i pa'ija'cohua'i a'ē, cui'ne si'aye Maija'quē coa isiye cato asipi, ne de'huase' pasipi. 50 Asipi io sēñere carajaisico pani co'aji, hua'i saraye. Jaje pa'ina, cayē: Mēsaru sai ja'ñere ne huesoma'pē pa'ijē'ē, pa'i ja're sañope yo'oma'pē jo'cua de'oye pa'ijē'ē.”

10

Jesús Ye'yase'e Nomiore Jeocoye Ayere

(Mt. 19.1-12; Lc. 16.18)

1 Ye'ya tējini Capernaum sani Jordán ña oca tē'tena saquēña, Judea yejana. Jaroni jai pa'i tsi'sireña, i pa'i huēñana. Tsi'sireña, ye'yaēña, i ye'yaye sēte. 2 Fariseo pa'ipi neñañu'u cajē seteña, ñeje:

“¿Nějore jeoñe deoquē?”

3 Cajēna, ipi sehuoña:

“¿Moisés me cuāñei'ni, mēsarute?”

4 Caquēna, careña:

“Moiséspi cuāñepi pa'i ējaēpi nējore jeoco toya ja'o necaquēna, jeocoye pa'iji.”

5 Cajēna, Jesupi caēña:

“Ja cato Moisés cuāñepi mēsaru joyopi de'oye cuasama' do'ire. 6 Ja'a Maija'quē si'aye yeja pa'ie de'hua maca emēre cui'ne nomiore de'huapi. 7 Ja do'ire huejani pēca ja'quere cui'ne pēca ja'core jeoni nējona tsioni pa'ie pa'iji. 8 Ja maca caya hua'i pa'ie pañē. Coa te'ije pa'iohua'i pa'iyē. 9 Ja do'ire nējore jeoñe co'aji, Maija'quē de'oye ñacai tsiose'ere.”

10 Huē'ena co'isi maca i ye'yacohua'ipi Jesure cui'nare sēni coreña, nuñerepa asañu'u cajē. 11 Cajēna, Jesupi caēña:

“Nějore jeoconi yecore huejaquë pani yeconi nomiore yo'oji, co'aye nējore paquëta'a. 12 Nomioipi ëjère jeocoscopi yequère huejaco pani ëmère yo'oco, ëjère pacota'a, jaoje co'aye yo'oco.”

Jesús Tsire De'oyerepa Cacaíye

(Mt. 19.13-15; Lc. 18.15-17)

13 Jesús quërona tsire dareña, ipi papicaija'quë cajë. Jaje yo'ojëna, i ye'yacohua'ipi tsire dacohua'ire dama'pë Jesús quëro cajë ëserëña. 14 Jaje ësejëna, Jesupi ñani pëi caëña, jaohua'ire:

“Coa ñajëë, tsire johua'ise'e daijajë, ësema'pë. Ma'tëmo cato jaohua'ije pa'iohua'i tsecoa. 15 Nuñerepa cayë, mësarute. Maija'quë cuañe t'e'cacaye peoji, tsije pa'iohua'i pa'íye pani.”

16 Cani tsire su'cuani sjopëna jëñapi patoquë de'oye pa'ijëë, cacaquëña.

Posëpi Jaiye Co'amaña Paquëpi Jesure Case'e

(Mt. 19.16-30; Lc. 18.18-30)

17 Jaje yo'o tējini Jesús saina, te'i huë'huë tome dani do're ja'runi caëña:

“De'o ye'yaquë, ¿me neja'quë a'ni, ti pa'iyere t'asi'i cani?”

18 Caquëna, Jesupi caëña:

“¿Me yo'oquë yë're de'oquë caquë'ni? Peoji, de'oquë. Coa Maija'quëse'e de'oquë pa'iji. 19 Maija'quë cuañese'e më'ëpi asayë, paire huani jeoma'ë pa'ijëë. Yequë paconi yo'oma'ë pa'ijëë. Co'amaña ñama'ë pa'ijëë. Cosoma'ë pa'ijëë, yecohua'ire. Më'ë ja'quëre cui'ne më'ë ja'core de'oye oi necaijëë, co'aye cama'ë.”

20 Caquëna, Jesure ipi caëña:

“Ye'yaquë, yë'ë cato tsihua'ë pa'inëna, iye cuañese'e asani si'a mu'seña de'oye sehuohuë.”

21 Caquëna, Jesupi ite oi ñani caëña:

“Ja yë'ta'a te'o carapi. Sani si'aye më'ë co'amaña isijëë. Isini ja curire peocohua'ina coa isijëë. Jaje yo'oni ma'tëmona jaiye paja'quë, isi tējini daijëë, yë'ë ja're coní.”

22 Jaje caquëna, posëpi oi saquëña, jaiye co'amaña paquë sëte.

23 Saquëna, Jesús ñani ite ye'yacohua'ire caëña:

“Jaiye co'amaña pacohua'ire ma'tëmo ma'a cacaye ai jëaji.”

24 Caquëna, ite ye'yacohua'ipi ai cuasareña. Cuasajëna, Jesupi ca coña:

“Huau dohuë, curiquëpi si'aye t'añë cuasacohua'i ma'tëmo ma'a cacaye peoji. 25 T'añë paji, camellore miu ñaca cojeja'a jua etojañë. Jaje pa'ina, jaiye co'amaña paquëre cato ai jerepa jëaji.”

26 Jaje caquëna, asani ai cuasa co'me huesësicohua'i pa'ijë setëña:

“Jaje pa'ito ¿nepi huaso cuañosicohua'i pa'ija'cohua'i a'ni?”

27 Sejëna, Jesupi jaohua'ire ñani caëña:

“Pa'i cato ne t'añë peoji. Jaje pa'iquëta'are Maija'quë cato ne t'añë pa'iji. Maija'quëre cato si'aye ne t'añëse'e pa'iji.”

28 Caquëna, Pedropi caëña:

“Ëjaë, yëquë co'amaña si'aye jeoni më'ëre tuë'ë.”

29 Cajëna, Jesupi caëña:

“Nuñerepa cayë, mësarute. Huë'ere, a'yëohua'ire, yo'jeohua'ire, ja'quëre, ja'core, nējore, mamajëre, yejaña yë'ë do'ire cui'ne huaso coca do'ire jeosicohua'i pani, 30 iye yejana cien jerepa paja'cohua'i, huë'e, a'yëohua'ire, yo'jeohua'ire, ja'core, mamajëre, yejaña paja'cohua'i a'ë, cui'ne yecohua'ipi josa yo'oye cui'ne ma'tëmona ti pa'iyere t'aja'cohua'i a'ë. 31 Jaje pa'iquëta'are yure jerepa pa'iohua'i pa'isicohua'ipi jeteyo'jere, pa'ija'cohua'i a'ë, cui'ne yure jeteyo'jere pa'isicohua'ipi jerepa pa'iohua'i pa'ija'cohua'i a'ë.”

Jesupi I Ju'i Ja'ñere Quëaye

(Mt. 20.17-19; Lc. 18.31-34)

32 Jesupi du'ru saina, i ye'yacohua'ipi jeteyo'je saë'ë, Jerusalénna tumaquëna. Saijêta'a merepa yo'oye pa'ija'coa'ni cuasajë quëquë huesësicohua'ipi saë'ë. Saijêna, ja maca Jesupi iohua'ise'ere soini ite yo'o ja'ñere, 33 ñeje caëña:

“Ñañë, mai Jerusalénna saiye. Jaronna Pai Mamaquëre Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'ina cui'ne cuañese'e ye'yacohua'ina tseani isija'cohua'i a'ë. Isirena, jaohua'ipi yequë paina se isija'cohua'i a'ë, huani jeoja'quëre. 34 Isirena, jaohua'ipi yë'ëre cue'cuejë copi tse'seja'cohua'i a'ë. Jeteyo'je yë'ëre huani jeoja'cohua'i a'ë. Huani jeorena, toaso mu'seña tasiquëpi huajëquë huëija'quë a'ë, yë'ë.”

Jacobo Cui'ne Juan Sese'e

(Mt. 20.20-28)

35 Ja maca Zebedeo mamajëpi Jacobo cui'ne Juan Jesús quëno macana dani seteña:

“Ye'yaquë, yëquëre necaijë'ë.”

36 Cajëna caëña:

“¿Iquere necaiye'ni?”

37 Caquëna, jaohua'ipi careña:

“Më'ë cuañe te'te de'o huë'ñare pana ëjaërepa de'oni ja'ru maca yëquëre më'ë ëja te'tena te'ire cui'ne më'ë ari te'tena te'ire ñojë'ë.”

38 Sejëna, Jesupi caëña:

“Mësarü huesëjë coa señë. ¿De'hue mësarü yë'ë sëje çono ucu t'iañe panita'a de'hue mësarü yë'ë do cuañõeje pa'ye pa'ito tëto sani t'iañe? Yë'ë cato ai yo'oja'quë a'ë.”

39 Caquëna, schuoreña, ite:

“Yëquëje yo'o t'iaja'cohua'i a'ë.”

Cajëna, Jesús jaohua'ire caëña:

“Jaje pa'ire paji. Yë'ë ai yo'ose'eje mësarüje ai yo'oja'cohua'i a'ë. Cui'ne yë'ë do cuañõe'eje pa'ye mësarüje do cuañoja'cohua'i a'ë. 40 Yë'ë ëja t'ëhuina cui'ne yë'ë ari t'ëhuina ñu'ñe isiye peoji. Ja cato Maija'quëpi isi ja'ñe a'ë, i caquë ne de'huasicohua'ina.”

41 Jare asani diez, i ye'yacohua'ipi Juanre cui'ne Jacobore sañope pëti huëoreña. 42 Jaje sa'ñe pëijëna, Jesupi jaohua'ire soini caëña:

“Iye yeja cuañe ëjaohua'i cato si'aye ëjaohua'irepa de'ocohua'i a'ë. Cui'ne iohua'i meñe acohua'ipi ëjaohua'ire pa'ë, cuasajë iohua'ini ca'rajëna, pa'icohua'i a'ë. 43 Mësarü cato yeque yo'oye pa'iji. Pai ëjaë pasi'i, cani yecohua'ini necaiquë pa'iyë pa'iji. 44 Cui'ne ai jerepa du'ru aquë pasi'i cani si'aohua'ire necaiquëpi jo'yaë pa'ijë'ë. 45 Yë'ë Pai Mamaquë daima'ë paë'ë, paipi necaijajë caquë. Yë'ëpi paini necasi'i caquë daë'ë. Yë'ë ju'i do'ipi si'aohua'ire huasoyere caquë daë'ë.”

Bartimeore Ñama'quëre Jujuse'e

(Mt. 20.29-34; Lc. 18.35-43)

46 Jericó daripëna t'iasicohua'ipi iti daripëpi etareña, Jesús cui'ne i ye'yacohua'i cui'ne jai pai çoni. Jaro eta huë'ñare Bartimeo ñama'quëpi da saicohua'ini curiquë sei ñuquëña, Timeo mamaquëpi. 47

Ñu'iquëpi Jesús Nazaret aquëpi daiji asani cui huëouña:

“iJesús David mamaquë, yë'ë macare çocaijë'ë! iAi yo'oyë!”

48 Caquëna, paipi pëijë ite careña:

“Cama'ë pa'ijë'ë.”

Cajëna, ai jerepa tutu ca çuña:

“iDavid mamaquë yë'ëre oi necaijë'ë! iAi yo'oyë!”

49 Caquëna, asani Jesupi caëña:

“Daijë'ë cajë'ë, ite.”

Caëna, ñama'quère careña:

“Ai pequë maca huëni saijë'ë, i quë'rona. Më'ère soiji, ipi.”

50 Carena, esa i ëmëje'e ju'icore se dutani Jesús quë'rona saquëña, tsoe nëiñe peoyerepa. 51 Jesús quë'rona saquëna, caëna, ite:

“¿Me necaiyete yëquë'ni, më'ë?”

Caquëna, ñama'quëpi caëna, ite:

“Ëjaë, yë'ë de'oye ñañere yëyë.”

52 Caquëna, Jesupi ite caëna:

“De'oji, de'hue jujuquë api cuasato jujucasi'i, më'ère.”

Ca macarepa sëtani ñaëña. Ñani Jesús ja're saquëña.

11

Jesús Jerusalén Cacase'e

(Mt. 21.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

1 Jerusalén ja'ye macana tì'ani Olivos cùtihuë je'ñerepa daripëa Betfagé cui'ne Betania daripëare pa'i Jesupi cayaohua'ire i ye'yacohua'ire jëjo saouña.

2 Ñeje caquë:

“Je te'te a'ri daripëna sani tì'a maca mësarü ñaja'cohua'i a'ë, burro posëre papi paireje hue'ema'quëni, sëasiquëni. Nëina, joyeni dajë'ë. 3 ¿Yecohua'ipi me neñu'ju saye'ni? cacohua'i pa'ito cajë'ë: <Ëjaëpi cusi'i caquëna, sayë. Cuni tējini jeo daija'cohua'i a'ë,> cajë'ë.”

4 Caëna, sani burrore tì'areña, ma'are sëasiquëpi hue'sere nëina, caca sa'ro yë'quë macare. Ñani ite joyereña.

5 Joyejëna, iti maca pa'icohua'ipi careña:

“¿Me neja'quëni burrore saye'ni?”

6 Cajëna, Jesús case'eje careña. Cajëna, de'oji. Sajë'ë, careña. 7 Carena, Jesús quë'rona burrore dareña. Dani iohua'i cañapi burro jetena jajereña. 8 Mëni ja'runa jai pai iohua'i cañapi, i sai ma'ana jaje oereña. Yecohua'ipi jaiye ja'o tëteni da oereña, i sai ma'ana.

9 Du'ru saicohua'ipi cui'ne jeteyo'je saicohua'ipi sihuajë cuireña:

“De'oquërepa daiji, Maija'quë jëjo daoquë. 10 I cuãne maca jerepa de'oye pasio. Mai ñecuë David maca cuãne maca pa'ise'eje Maija'quë ai de'oji.”

11 Jerusalënna cacani Maija'quë huë'ena sani cacani si'a huë'e ñani na'i huesëquëna, Betania quë'rona i doce ye'yacohua'i ja're cõni saquëña.

Jesupi Higuera Soquë Yëre Pui Case'e

(Mt. 21.18-19)

12 Ñatasi mu'se Betaniapi saijëna, Jesure ai ëaëña. 13 Ai ëaquëna, so'opi señaquë, higuera soquë yëpi ja'o quëi ñëpi nëcaña. Nëcacona, iti ca pa'ima'quë caquë saquëña. Sani ñaquëna, coa ja'ose'e paquëña, iti quëima'a tēcahuë sēte. 14 Pa'ina, Jesús iti ñëre caëna:

“Yureta'a pai ocueye peosipi, më'ë quëise'e.”

Jaje caquëna, i ye'yacohua'ipi asareña.

Jesupi Maija'quë Huë'ena Tsoa Tõse'e

(Mt. 21.12-17; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22)

15 Ja jeteyo'je Jerusalén tì'ani, Jesús Maija'quë huë'ena cacani co'amaña huerojë cui'ne co'amaña isicohua'ire eto saña. Curiquë cambia mesaña jë'je taño sauña. Cui'ne su'tere isicohua'i ñu'i sai jë'je taño sauña. 16 Maija'quë huë'ena co'amañare saye ëseiña. 17 Ëseni ye'yaquë caëna:

“Toya pēpē caji: <Yē'ē pa'iji. cato hue'yoye huē'e sē Maija'quēre pāi si'a> Jaje pa'iquēta'are mēsaru cato co'amaña ñacohua'i tu'aro neni yo'oyē.”

18 Jaje caquēna, asani Maija'quē huē'e ñacaicohua'i ějaohua'ipi cui'ne cuāñese'e ye'yacohua'ipi Jesure huani jeōñere careña: ¿Me huani jeoja'cohua'i a'ni? cajē. Yecohua'i cato airepa de'oye ye'yaquē'ni cuasareña. Ja do'ire ějaohua'ipi Jesure ca'rajē huani jeōñere careña. 19 Ñami de'oquēna, Jesús pāi daripēpi tirona saquēña.

Higuera Soquē Yē Cuēnese'e

(Mt. 21.20-22)

20 Ñatasi mu'se nea huē'ña saijē ñajēna, higuera soquē yē tsoe sucua mañaque cuēne huesēsicopi pa'iona, ñareña.

21 Ñani ja maca Pedro, Jesús case'ere cuasa ñajani caēña, ite:

“Ye'yaquē ñajē'ē, mē'ē casi ñēre, tsoe cuēne huesēsico pa'ico.”

22 Caquēna, Jesupi i ye'yacohua'ire caēña:

“Nequēre papi cuasajē'ē, Maija'quēre. 23 Nuñerepa cayē, mēsarute. Iye cutihuēre tsiayana jējo saoye yēni Maija'quēre nequē api cuasani seto neñe pa'iji. 24 Nuñerepa cayē, Maija'quēre seni isija'quē api cuasato isiye pa'iji. 25 Maija'quēre sē maca yequere sañope yo'oye pacohua'i pa'ini saī de'huacaijē'ē, Maija'quē ma'tēmo aquēpi mēsaru co'aye tayo yo'ose'e saī de'huacaija'quēre. 26 Jaje pa'iquēta'are mēsarupi saī de'huacaima'cohua'i pa'ito mēsaru ja'quē ma'tēmo pa'iquēje mēsaru tayose'e saī de'huacaiye pasipi.”

Jesús Cuāñeñerepa Pa'ie

(Mt. 21.23-27; Lc. 20.1-8)

27 Ja maca Jerusalēna co'ireña. Co'ini Jesús Maija'quē huē'ēja'a cu'ina, Maija'quē huē'e ñacaicohua'i ějaohua'ipi cui'ne cuāñese'e ye'yacohua'ipi cui'ne aiohua'ipi Jesús quērona dani 28 ite seteña:

“¿Ique cuāñeñepi iye mē'ē yo'oquē'ni? ¿Nepi mē'ēre cuāñequē ějaēre carena, yo'oquēni?”

29 Cajēna, Jesupi caēña:

“Yē'ēje mēsarute sesī'i te'ore. Mēsarupi yē'ē señere sehuorena, yē'ēje quēasi'i, yē'ēre cuāñequēre jējo daoquēre. 30 ¿Nepi Juan iti doquēre jējo daore'ni, Maija'quē panita'a pāi? Mēsarupi sehuojē'ē.”

31 Jaje caēna, sañe careña, ñeje:

“Maipi Diosu jējo daosiquē pa'iji cato ipi sehuosipi <¿Jaje pa'iquēta'are mēsaru me yo'ojē ite care paji cajē asaye pare'ni? > 32 Cui'ne paipi cuāñesiquē pa'iji cayeje pañu'u.”

Si'a pāi Juanre Maija'quē cocare quēaquē paji'i, cuasa do'ire ca'rajē.

33 Jaje cani Jesure careña:

“Huesēyē.”

Cajēna, Jesupi caēña:

“Cui'ne yē'ēje, yē'ē cuāñe tutu quēaye pañē.”

12

Co'acohua'i Yo'oye Ayere Quēaye

(Mt. 21.33-46; Lc. 20.9-19)

1 Ja maca Jesús pāi yo'oyeje pa'ye caquē quēaēña, ñeje:

“Paji'i, te'i pāi yeja paquē. Jaje pa'ipi tapi, cuiya'i. Tani tu'rihuē tēhuopi. Cui'ne cuiya'i suni de'huaja'toje nepi. Cui'ne cuiya'i tsio ěmē huē'epi tuijē si'a tsio ñaja'core nepi.

Jaje si'aye ne tējini co'amaña necaicohua'ini isi nēoni saji'i. 2 Tēaye t'asi maca i jo'yare jējo daopi, co'amaña necaicohua'i quērona ite cajē necaise'e pa'iji, caquē. 3 Jaje jējo daosiquēta'are co'amaña

necohua'ipi tseani si'seni isima'pë jëjo saohuë. 4 Jaje yo'orena, iti tse aquëpi yequëre jëjo saopi. Jëjo saouna, jaëreje quëna pëapi jeahuë. Cui'ne siopëje a'si quë'ire tea ju'ijë yo'oni jëjo saohuë. 5 Jaje yo'oruje iti tse aquë ja yë'ta'api yequëre jëjo sao copi. Jëjo saosiquëni jaëni coa huani jeohuë. 6 Jëjo saouë pequë yureta'a i mamaquëre pani jëjo saopi, yë'ë mamaquëre cato yo'oye peoji caquë. 7 Jaje caquë jëjo saosiquëta'are co'amaña necohua'ipi ñani < IQUËPI huani si'a neñu'u, acohua'i tse iti maipi jeoni api paja'quë co'amaña > cani huani jeohuë. 8 Jaje yo'oni tseani huani jeoni i capë hue'sena jeocohuë.”

9 Jaje quëa tējini Jesús sequëña:

“¿Me yo'oja'quë a'ni, iti yeja aquë?” Cani caëña, iti yeja aquë cato dani, huani jeaja'quë api, co'amaña necohua'ire. Huani jeoni yecohua'ina isija'quë api.

10 ¿Ñama'cohua'i a'ni toya pëpë cayë? Ñeje caji:

Quëna pëa huë'e necohua'i yo'o jujani jeocosi quëna pëpi

yure cato huë'ehuërepa ui quëna pë de'oye iti quëco pacorepa.

11 Iye cato ëjaëpi jaje yo'opi. Jaje yo'ose'ere de'oyerepa yo'o u'ni cajë ñañë, mai.

12 Casi maca Jesure tseañu'u cajë yo'oreña. Jesupi yo'ose'ejë pa'ye caquë johua'i yo'oyere caëna, asani pëijë yo'oreña. Jaje yo'ojëta'a tseañë pareña, paini ca'rajë. Jaje pa'ina, yo'oma'pë pateña.

Jesure Sese'e Pa'i Do'i Saiñere

(Mt. 22.15-22; Lc. 20.20-26)

13 Ja jeteyo'je Jesús quë'rona fariseo acohua'ire cui'ne Herodes acohua'ire jëjo daoreña, jaohua'ipi ite neñajajë cajë. 14 Jaje daisicohua'ipi Jesure careña:

“Ye'yaquë, yëquë asayë, më'ë nuñerepa caquëpi pa'ye, pai cayere asama'quëpi nuñerepa Maija'quë cocare caquëpi paire si'aohua'ire si'a yë'quë maca caquëpi pa'ye. Jaje pa'ina, ¿de'oque pa'i do'ire romano pai ëjaëna saiñe, panita'a pañe?”

15 Cajëna, Jesupi tsoe johua'i coa cayë asani caëña:

“¿Me neñu'ju yë'ëre cosojë neñañu'u cajë cayë'ni? Dajë'ë, curiquë të'quire ñaja'core.”

16 Darena, Jesús ñani sequëña:

“¿Ne tsia'ni ico? ¿Cui'ne, ne mamire toyasicoa'ni?”

Caquëna, sehuoreña:

“Romano pai ëjaë mamipi toyasicoa.”

17 Cajëna, Jesupi caëña:

“I tseco pa'ito ina isijë'ë. Maija'quë tseco pa'ito Maija'quëna isijë'ë.”

Jaje sehuouna, airepa de'oyerepa caë'ni, cuasareña.

Ju'isicohua'i Huëiye Pa'iquë Cajë Señe.

(Mt. 22.23-33; Lc. 20.27-40)

18 Jesure ñañu'u cajë dateña, saduceo pai acohua'ipi. Jaohua'i cato ju'isicohua'i huëiye peoji cacohua'i pateña. Jaohua'ipi careña, ñeje:

19 “Ye'yaquë, Moisésipi yëquëre toyani jeoca'aji'i, maja'yëpi huejani mamajëre peoquë ju'isiquë pa'ito yo'jeipi huejani mamajëre pacaiye pa'iji, maja'yë do'ire. 20 Te'ipi siete mamajë ëmëohua'ire paëna.

Paquëna, jaohua'i aquë maja'yëpi huejani mamajëre peoquë juji'i. 21 Juquëna, yo'jeipi hua'jeore huejapi. Jaëje mamajëre peoquë juji'i. Juquëna, yo'jeipi huejani cui'ne yo'opi. 22 Jare jajese'e si'a tsëcapë hua'jeore huejajë juju sahuë, si'aohua'i mamajëre peocohua'i. Ja jeteyo'je ioje juco'ë. 23 ¿Jaje pa'ito ju'isicohua'i huëi maca ne nëjo pa'ija'coa'ni, te'oni siete pairepa huejasico?”

24 Cajëna, Jesupi sehuouña:

“Mësarua coa tayo huesëjë cayë, Maija'quë tuturepa cui'ne Maija'quë toya pëpë ñama' do'ire. 25

Ju'isicohua'ipi huëisicohua'i cato huejaye peoji. Mamajëre isiye peoji. Ma'tëmo huiñaohua'ije pa'iohua'i

pa'ija'cohua'i a'ë. 26 ¿Ju'isicohua'i huëiye ayere, toyase'e mësaru ñama'cohua'i a'ni, Moisés toyase'e jaropi caji, Maija'quë a'ri soquë yëpi toaje pa'io tsë'isicopi case'ere? <Yë'ë a'ë. cato cui'ne Diusu Jacobo a'ë, Isaac Abraham > 27 Diusu cato ju'isicohua'i Diusu peoji, huajëcohua'i Diusupi. Jaje pa'iquëta'are mësaru coa tayo huesëni yo'ojë cayë.”

Si'a Cuañese'e Jerepa Pa'ye

(Mt. 22.34-40)

28 Sa'ne yo'ojë cajëna, Jesupi si'aye tayoma'ë sehuoquëna, asasiquëpi cuañese'e ye'yaquëpi titani sequëña:

“¿Jeco a'ni, du'ru macarepa huëo maca cuañesico jerepa pa'io?”

29 Caquëna, Jesupi caëña:

“Du'ru macarepa cuañese'e si'aye jerepa pa'io cato caji: Israel pai asajë'ë, mai Ëjaë Diusure. Jaëse'e te'i pa'iji. 30 Oijë'ë, Ëjaë Diusure si'a më'ë yëyepi, si'a më'ë joyopi, si'a më'ë cuasayepi cui'ne si'a më'ë tutupi. Jaje caji, cuañese'e du'ru macarepa aye si'aye jerepa pa'ye. 31 Cayaye acoje jare cui'ne pa'io. Jaopi caji ñeje: <OIJë'ë, më'ë pa'ye. oiyëje co'ye më'ëja'a pa'iquëre maca quëno > Yequë jerepa pa'ye peoji.”

32 Jaje sehuouna, cuañese'e ye'yaquëpi caëña:

“De'oyerepa cahuë, më'ë ye'yaquë. Peore paji, yequë Diusu. Te'i pa'iji, Diusu. Nuñerepa cahuë, më'ë. 33 Jaje pa'ina, Maija'quëre si'a më yëye oiyepi si'aye më asaye oiyepi cui'ne si'a joyo oiyepi cui'ne si'a tutu oiyepi, cui'ne mai quëno maca pa'iquëre co'ye oiyëje pa'yepi, ja oiyepi jerepa pa'ye a'ë, Maija'quëre isiye, cui'ne ëojë seña jerepa.”

34 Si'aye nuñerepa caquëna, Jesupi ñani caëña:

“Më'ëre Maija'quë cuañe t'e'te so'ore pa'iyë paji.”

Jaje caëna, asani yecohua'ijë ite seña coñe pareña, si'aye asaquë api cajë.

Ne Mamaquë A'ni, Cristo

(Mt. 22.41-46; Lc. 20.41-44)

35 Maija'quë huë'ena ye'yaquë Jesús caëña:

“¿Me yo'ojë cuañese'e ye'yacohua'i Cristo cato David mamaquë api cayë'ni? 36 David jare ipi capi.

Maija'quë joyopi quëaquëna, ñeje capi:

Ëjaëpi capi, yë'ë Ëjaëre:

<Yë'ë ja'rujë'ë, t'e'tena ëja

yë'ëpi më'ëre sañope yo'ocohua'ire më'ë quëo huë'ehuëna t'e'ya me macaja'a. >

37 ¿Jaje pa'ito me Cristo David mamaquë pa'iquë'ni, Davidpi Cristore yë'ë ëjaë hue'yoto?”

Jaje caquëna, jai pai ts'i'sisicohua'ipi ai yëjë asareña.

Jesupi Sañope Case'e Cuañese'e Ye'yacohua'i

(Mt. 23.1-36; Lc. 11.37-54; 20.45-47)

38 Jesupi caëña, i ye'ya maca:

“De'hua ñajë'ë, cuañese'e ye'yacohua'i yo'oye ye'yema'pë. Jaohua'i cato tsoa caña suñani cui'ne paipi de'oye pëpajajë cajë yo'ocohua'i a'ë. 39 Jaohua'i cato de'o ñu'i saire pai tsi'si hue'ñana co'eni ja'rucohua'i a'ë, cui'ne de'o hue'ñana acoje aicohua'i a'ë. 40 Hua'jeohua'i huë'ña jiojë yo'ocohua'i a'ë. Paipi de'ocohua'ire pa'ë cajajë cajë tsoaye Maija'quëre seña cajë yo'ocohua'i a'ë. Jaohua'i a'ë, iti jerepa si'se cuañoja'cohua'i, jaje yo'osi do'ire.”

Peocopi Isise'e

(Lc. 21.1-4)

41 Jesús Maija'quë huë'ere paquëña, Maija'quëna curi isi mahuë je'ñere pare. Jarote ñu'i ñaquëna, jaiye curi pacohua'i daijë iti mahuëna ayareña. 42 Ayajëna, ñaquë ñu'ina, hua'jeo maca curiquë peocopi dani caya cobre tē'ñare ayaoña, jai do'i peoyere.

43 Jaje ñani i ye'yacohua'ire soini caëña:

“Nuñerepa cayë, mësarute. Jao hua'jeo co'amaña peocopi si'aohua'i curi ayaye jerepa ayao do'i quë'yerepa. 44 Yecohua'i cato johua'i huero jujase'ere isiyë. Jaje pa'iquëta'are ico cato peocopi si'a mañare isi sao.”

13

Jesús Quëase'e Maija'quë Huë'ere Nejo Ja'ñere

(Mt. 24.1-2; Lc. 21.5-6)

1 Maija'quë huë'epi Jesús eta maca i ye'yaquëpi caëña:

“iYe'yaquë, iye quëna pëare ñajë'ë, cui'ne jai huë'ñare!”

2 Jaje caquëna, Jesupi sehuouña:

“¿Jai huë'ñare ñaquë caquë? Ja më'ë ñase'e yequë mu'se, peo ja'ñe a'ë. Quëna pëapi tuñajë nese'e si'aye nejo ja'ñe a'ë.”

Ja Yë'ta'a Yeja Carajaima'ñë Iño Ja'ñe

(Mt. 24.3-28; Lc. 17.22-24; 21.7-24)

3 Ja maca Maija'quë huë'ere je'ñere pare Olivos cutihuë pa'icona sani Jesús ja'rusiquëpi ñu'ina, Pedro, Jacobo, Juan cui'ne Andrés coní pai asama'tona seteña:

4 “Je yëhua jaje yo'o ja'ñere më'ë caë'ni, yëquëre quëajë'ë. ¿Me pa'ija'coa'ni, iti yo'o iño ja'ñe ja yo'oye t'ia maca?”

5 Cajëna, Jesupi sehuouña:

“De'huarepa ñajë pa'ijë'ë, mësarute coa cosojëna, sehuoye. 6 Jai pai yë'ë mamire cajë <Yë'ë a'ë, Cristo> caja'cohua'i a'ë. Jaje cajë coa cosojëna, sehuoja'cohua'i a'ë, jai pai.

7 Jaje pa'iquëta'are mësarupi huajo coca cui'ne uihuaye asacohua'i pani quëquëma'pë pa'ijë'ë. Ja cato jare jaje yo'oye pa'ina, yo'oji. Jaje yo'onije ja yë'ta'a carajaima'ñe peosipi. 8 Yequë pai tsëcapëpi yequë tsëcapëre se uihuaja'cohua'i a'ë. Cui'ne yequë yeja paipi se uihuaja'cohua'i a'ë. Si'a huë'ña yeja ñu'cueye pa'ija'coa. Cui'ne aopi peoquëna, ai ëa ju'ija'cohua'i a'ë. Cui'ne ai yo'oyepi pasipi. Iye pasipi, du'ru macarepa ai yo'oye.

9 De'hua mësaruja'a co'ye de'oye ñajë'ë. Mësarute cato paipi tseani pai ëjaohua'ina isija'cohua'i a'ë. Jaohua'ipi cuañejëna, mësarute pai ts'i'si huë'ñana si'sejë yo'oja'cohua'i a'ë. Jaje yo'ojëna, mësarupi yë'ë do'ire iñoja'cohua'i a'ë cuañecohua'i cui'ne si'a pai ëjaohua'i ña huë'ñana. 10 Ja yë'ta'a carajaima'ñë de'o cocare quëaye pa'iji, si'a huë'ña. 11 Mësaruni ëjaohua'i quë'rona sasicohua'i pa'ito ¿me caja'cohua'i a'ni? cuasama'pë pa'ijë'ë. Cajë'ë, Maija'quë isi cocapi, ja maca cato. Jaje pa'ina, mësarupi caye paja'cohua'i a'ë, Maija'quë joyopi caja'quë api. 12 Te'e tsëcapë acohua'ipi yo'jeire panita'a maja'yëre quëa yehuoja'cohua'i a'ë huani jeojë'ë, cajë. Pëca ja'quëohua'ipi mamajëre quëa yehuoja'cohua'i a'ë, cui'ne mamajëpi pëca ja'quëohua'ire sañope yo'ojë huani jeoja'cohua'i a'ë. 13 Si'a pai mësarute coeja'cohua'i a'ë, yë'ë do'ire. Jaje pa'iquëta'are yo'o jujama'quëpi huaso cuañoja'quë api nuñerepa yo'oquëpi.

14 Maija'quëre quëacaiquë Daniel toyaquë pa'aji'i, si'si nequëpi cui'ne coa nejoquëpi si'si pa'ima'tore pa'ina, ñani Maija'quë toya ja'o ñaquëpi asa t'iañe pa'iji. Ja maca Judea pa'icohua'ipi ai cutihuëna catiye pa'iji. 15 Ja mu'se huë'e ëmëje'e totore pa'iquë pani cajeni cacani co'amañare sasi' caquë yo'oma'ë. 16 Tsiore pa'iquë pani co'ini caña sasi' caquë yo'oma'ë pa'ijë'ë. 17 Ja mu'seña nomiohua'i tsi ëtapëa pa'icohua'i cui'ne tsi mañare pacohua'i ai yo'oja'cohua'i a'ë, teaye. 18 Mësaru cato Maija'quëni sejë'ë, sësë mu'seña catiye peoja'core. 19 Si'aye ai yo'oye tëto saise'erepa pa'ija'coa. Ja mu'seña cato ai

co'a mu'seña pasipi, yeja de'hua maca peopi. Cui'ne jeteyo'je peosipi, ja jerepa ai yo'oye. 20 Ja mu'seña Ējaēpi ja yo'oye tēama'quē pa'ito te'ije jēaye peo'ne pa'io. Jaje pa'iquēta'are i sahuasicohua'ini i paini caquē ja ai yo'oyere tēaquēna, yecohua'ije con i jēaja'cohua'i a'ē.

21 Mēsarute yecohua'ipi <ĪnORE Cristo ñajē'ē, pa'iji, > cacohua'i pa'ito asama'pē pa'ijē'ē, panita'a Catoje sehuoma'pē pa'ijē'ē, iohua'i caye. 22 Coa cacohua'i daija'cohua'i a'ē. Yē'ē a'ē, Cristo cacohua'i, cui'ne Maija'quē cocare quēcacohua'i a'ē cacohua'ije daija'cohua'i a'ē. Jaohua'ipi pai yo'o t'ia ma'ñere yo'o iñoja'cohua'i a'ē, coa cosoñu'u cajē. Jaje yo'ojēna, Maija'quērepa sahuasicohua'ique jaohua'ire sehuoye ja'i maca yo'oja'cohua'i a'ē. 23 Jaje pa'ina, mēsarute du'ru quēa nēohuē de'oye ñajē pa'ijē'ē, caquē.

Pai Mamaquē Dani Coñe

(Mt. 24.29-35, 42-44; Lc. 21.25-36)

24 Jaje ai yo'o mu'seña tēto saisi maca yureta'a, ēsēpi yaya huesēja'quē api. Ñañēje miañe paja'quē api.

25 Ma'ñocoje ma'tēmopi tomeja'cohua'i a'ē. Jaje yo'o maca ma'tēmo tuture paque tsasija'coa. 26 Ja maca sirija'a tutu quē'ire papi cui'ne de'oquere papi Pai Mamaquē daija'quē api. 27 Ja jeteyo'je i huiñaohua'ire cuañesipi, i sahuasicohua'ire cajese'e tutu jupēapi i paire tsi'ojē'ē, caquē si'a hueña pa'icohua'ire.

28 Higuera soquē yē yo'oye ayere ye'yejē'ē. Ja soquē yē cato huiña capēa pa'i maca je'nērepa ja'o eta huēocoa. Eta maca ñani cacohua'i a'ē, utēcahuē t'iaji. 29 Ja yo'oyeje pa'ye mēsarupi ñajēna, yē'ē case'epi t'iaquē tēto saina, ñajē je'nē ja'yere eta sa'rore pa'iji cayē. 30 Nuñerepa cayē, ja yē'ta'a iye maca pa'icohua'i ju'ima'nē tēto saija'coa, iye. 31 Ma'tēmo cui'ne yeja pani jujani carajai ja'ñe a'ē. Jaje pa'iquēta'are yē'ē coca cato yē'ē case'eje ti pa'i ja'ñe a'ē.

32 Iti mu'se cui'ne hora pai huesēyē. Huiñaohua'ije cui'ne Maija'quē mamaquēje huesēji. Si'aohua'i huesēyē. Coa ja'quēse'e asaji, iti mu'se.

33 Jaje pa'i do'ire, mēsaru cato si'anē sētasicohua'ije pa'iohua'ipi ñajē sejē pa'ijē'ē, i dai hora huesēye sēte. 34 Yē'ē dai maca cato te'i so'ona sai huēoni ja yē'ta'a huē'epi saima'nē i jo'yare pai ñapere co'amaña yo'o ja'ñe isini cui'ne eta sa'ro ñacaiquere cuañeni ñajē'ē cani saise'eje pa'ie a'ē. 35 Jaje pa'ina, mēsaru cato sētasicohua'ipi pa'ijē'ē, coa si'anēpi, iti huē'e aquē t'itayere huesēye sēte. Na'i maca, ñami jopo, mu'se, cura yē'i maca, panita'a nea hueña daima'quēni cajē. 36 Yo'ojēna, cuasama'topi çaisicohua'ini t'itama'quēni de'hua ñajē'ē. 37 Iye mēsarute caye cato si'a paire cayē: <SĒTASICOHUA'IPI pa'ijē'ē, > caquē.”

14

Jesure Tseañu'u, Cajē Yo'oye

(Mt. 26.1-5; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

1 Israel pai Egíptopi etajē pa'ise'ere cuasajē yo'oye, cui'ne o'sa peo pan aiñe caya mu'seña cara maca, Maija'quē huē'e ñacaicohua'i ējaohua'ipi cui'ne cuañese'e ye'yacohua'ipi merepa Jesure coa cosojē tseani huani jeora'ye cajē. Iti yo'o ja'ñere co'ehuē. 2 Careña, cui'ne pai tsi'sini sihuajē yo'o maca huaiye pañu'u, co'aye paipi cuaca ço'me huesēni sañope ai yo'ojē cama'cohua'ini, careña.

Huēo Sēñepi Jesure Tsoacaise'e

(Mt. 26.6-13; Jn. 12.1-8)

3 Jesús Betania daripere paquēña, Simón ja'ju dahuē hue'equē pa'isiquē huē'ere, mesare ñuquēña, Jesús. Ñu'ina, te'o nomio jai do'i huēo sē da'care quēna huēna t'imesiconi dani Jesús siopēna iti da'capi dooña. Nardo da'case'e nesicopi, yequeje ço'mema'copi. 4 Iti maca ñu'icohua'ipi pēti huēoreña. Jaje pēti huēojē careña:

“¿Me yo'oco huēo sē da'ca coa nejoco'ni? 5 Iopi yecohua'ina se isico pani trecientos romano curiquē

të'ña nera'o. Jaje yo'oni co'amaña peocohua'ire cōcatira'o.”

Jaje cajë iote coejë pëijë ñareña.

6 Jaje ñajëna, Jesupi caëña:

“Coa ñajë'ë, iose'e yo'oj'a'co. ¿Me yo'ojë josa caye'ni? Iye io yë'ëre necaise'e cato de'o co'amaña'ë. 7 Co'amaña peocohua'ire si'anë mësarü ñajë paja'cohua'i a'ë. Jaje pa'iquëta'are yë'ë cato mësarü ña hue'ñare si'anë pa'iyë paja'quë a'ë. 8 Io cuasayë ja'i maña ico cato de'hue yë'ë siopë huëo sëñe necaco'ë, du'runa yë'ëre ta ja'ñere caco. 9 Nuñerepa cayë, coa si'a hue'ña ico yo'ose'e quëaye pa'ija'coa, io yo'ose'e huañeyema'pë cuasa ja'ñere cajë, huaso coca quëa maca.”

Jesure Judas Isise'e

(Mt. 26.14-16; Lc. 22.3-6)

10 Judas Iscariotepi sani Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'i ja're cōni coca caëña, Jesure tseani johua'ina isi ja'ñere. Jaë cato doce ye'yacohua'i aquë paji'i. 11 Jaje caquëna, asani ai sihuareña. Jaje sihuajë curiquë isireña. Isirena, Judaspi ¿Jesure merepa tseani isija'quë a'ni? caquë i yo'o ja'ñere co'eña.

Mai Ejaë Ani Tëjise'e

(Mt. 26.17-29; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

12 Egíptopi Israel pai etajë pa'ise'ere cuasajë sihuajë pai tsi'sini, tsoe yo'ojë pa'ise'eje yo'o mu'se t'iaëña, o'sa cōme ma'a ao ai mu'se. Du'ru mu'serepa, cui'ne yëi ñamare huai mu'serepa t'iaëña. Jaje t'iaëna, Jesús ye'yacohua'ipi seteña:

“¿Egíptopi Israel pai etajë pa'ise'ere cuasajë, aine jeroni sani ne de'huarena aine yëquë'ni?”

13 Cajëna, Jesupi cayaohua'ire i ye'yacohua'ire jëjo saquë caëña:

“Jai pai daripëna sani oco yurupë saquëni t'iani i ja're saijë'ë. 14 Sani ja're sa cacajë cajë'ë ite huë'e aquëre: <YE'YAUQÜEPI yë'ë pai cajë'ë. cuasajë? etase'ere Israel Egíptopi aija'co, na'iquëna ja're ye'yacohua'i tu'rihuë pa'ico'ni, ¿Jerore capi: > 15 Ipi mësarute iñoja'quë api, jai tu'rihuëpi tsoe ne de'huasiconi. Jaroni yureta'a ñani ne de'huajë'ë, mai tse.”

16 I ye'yacohua'ipi sani t'areña, jai daripë. T'iani jare Jesús quëase'eje si'aye t'areña. T'iani na'iquëna, ai ja'ñe ne de'huareña, Egíptopi Israel pai etase'ere cuasajë yo'oyere.

17 Ñami de'osi maca Jesús i doce ye'yacohua'i ja're t'iaëña, iti hue'ña. 18 T'iani mesare ñu'i aiquëpi caëña, Jesús:

“Nuñerepa mësarute cayë. Mësarü aquëpi yë'ë ja're te'ona aiquëpi isi yehuoja'quë api.”

19 Jaje ca maca johua'ipi sa'ñe johua'ija'a seteña:

“¿Yë'ë pa'ija'quë a'ni?”

20 Cajëna, Jesupi caëña:

“Doce aquëpi yo'oj'a'quë api, yë'ë ja're te'e quëna de'huana aiquëpi. 21 Jaje pa'itoje de'oji. Pai Mamaquë cato jare iti toyase'e pa'iyëje saiji. Jaje pa'iquëta'are iTeayerëpa yo'oj'a'quë api, ite isi yehuoquëta'a! Ipi ai de'oye pasiquë pa'ito de'ora'pi, jaëte.”

22 Ja yë'ta'a aore aijëna, Jesupi panpë ini Maija'quëre de'oji caquë seni i ye'yacohua'ire aiquë caëña:

“Aijë'ë. Iye cato yë'ë capë a'ë.”

23 Jeteyo'je ucu duruhuë ini Maija'quëre de'oji, caquë seni, i ye'yacohua'ina isiña. Isina, si'aohua'i ucureña, iote.

24 Ucurena, caëña:

“Iye cato yë'ë tsie a'ë. Jai pai de'oye pa'i ja'ñere caquë huajëye Maija'quë paire cayere quëaye a'ë. 25 Jaje pa'ina, mësarute nuñerepa cayë cui'naëpi iye, cuiya'i o'sa cōno ucuye paja'quë a'ë. Yequë mu'se Maija'quë cuañe t'etena cuiya'i o'sa ucuñu'u.”

Pedro Cosose'e

(Mt. 26.30-35; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)

26 Jējē tējini Olivos cutina sateña.

27 Jesupi caëña, jaohua'ire:

“Si'aohua'i mësaru yë'ère jeocoja'cohua'i a'ë, iye ñami. Jaje pa'ina, toyase'e caji: 28 Jaje pa'iquëta'are ju'isiquëpi huëisi maca yë'ëpi du'ru saija'quë a'ë, Galileana, mësaru ja yë'ta'a saima'pëna.”

29 Jaje caquëna, Pedropi caëña:

“Jaje yecohua'i më'ère jeocotoje yë'ë cato më'ère jeoñe pañë.”

30 Caquëna, Jesupi caëña:

“Nuñerepa më'ère cayë. Iye ñami ja yë'ta'a cura cayaye yë'ima'në më'ëpi toasoñe cosoja'quë a'ë, ite ñama'quë a'ë caquë.”

31 Jaje Jesús caquëna, ipi caëña:

“Yë'ë cato pañë, cosoye. Ju'ine pa'itoje më'ë ja're ju'ija'quë a'ë.”

Caquëna, yecohua'ije cui'ne careña.

Jesús Sese'e Getsemanína

(Mt. 26.36-46; Lc. 22.39-46)

32 Getsemaní hue'e hue'ñana tì'ani Jesús caëña, i ye'yacohua'ire:

“Íñore dujë pa'ijë'ë, yë'ëse'e Maija'quëre sani sesi'i.”

33 Cani coa Pedrore, Jacobore, cui'ne Juanre saëña. Ja maca ai cuasaquë cui'ne ai yo'o huëouña. 34

Jaje yo'oquë caëña, jaohua'ire:

“Ai oi ëaye nëiji, yë'ë joyore papi juni huesëye pa'ina. Íñona mësaru cato pëani sëtasicohua'ipi pa'ijë'ë, caïma'pë.”

35 Cani Jesús ise'e seña maca sani yejana do're ja'runi Maija'quëre de'hue neñe pa'ito, necaijë'ë, ai yo'oye pasi'i, iti yo'o maca tì'aëna, caquë sequëña.

36 Jaje sei caëña:

“Yë'ë ja'quë, më'ère cato si'aye neñese'e pa'iji. Nejocaijë'ë, yë'ère ai yo'oye ne ja'ñere. Yë'ë yëye peoja'quë, coa më'ë yëyepi yo'oye pa'ija'quë.”

37 Jaje seni tējini i ye'yacohua' quë'rona sani ñaquëna, caisicohua'ipi pateña. Pa'ijëna, Pedrore caëña:

“¿Simón caiquë, më'ë? ¿Te'e hora macaje sëtasiquëpi ña tì'añe paë, më'ë? 38 Sëtasicohua'ipi pa'ijë Maija'quëre sejë'ë, co'ayena taiñe paja'cohua'i. Nuñerepa joyo cato yo'oye yëji. Jaje pa'iquëta'are më'ë capëpi tutu peoji.”

39 Jaje cani tijupë sani ja'rë case'eje pa'ye caquë sequëña. 40 Jaro cui'naëpi co'iquë cui'ne caisicohua'ini

tì'api i, ye'yacohua'ire. Airepa huëo ca'quëna ñaco naimopi jameina caë'ë, quëcoñu'u cajëta'a. Jaje

pa'ina, ite sañope sehuro tì'añe peohuë. 41 Toasoñe acore saisiquëpi titaquë caëña, jaohua'ire:

“Yureta'a cani huajëjë'ë. Tsoe de'oji. Ja ja'ye caijë'ë. Tì'api Pai Mamaquëre co'aye yo'ocohua' i jëñana isi maca. 42 Huëijë'ë. Sañu'u. Yë'ère isi yehuoja'quëpi daiji.”

Jesure Tsegase'e

(Mt. 26.47-56; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

43 Ja yë'ta'a Jesús cocare i ye'yacohua' ja're caquëna, Judaspi tsoe titaëña. Jaë cato doce acohua' aquë

paji'i. I ja're con jai pai hua'ti cajicohua'ipi cui'ne tara cajicohua'ipi dateña. Maija'quë huë'e

ñacaicohua' i ëjaohua'ipi, cuañese'e ye'yacohua'ipi cui'ne aiohua'ipi jëjo daocohua'ipi con daisicohua' i

pateña. 44 Judas iti isi yehuoja'quëpi caëña, jaohua'ire:

“Yë'ëpi ini tì'ani sihuaja'quë a'ë. Sihuaquëna, ñani jaëni tsegajë'ë. Tsegani de'oye sëani sajë'ë.”

45 Jaje casiquëpi tì'ani Jesure tsiojani caëña:

“Ye'yaquë, Ye'yaquë.”

Jaje caquë tsu'supi. 46 Tsu'suquëna, ja maca Jesure tome dani tşani sareña, şasıquëni.

47 Jaje yo'o maca iti maca pa'iquëpi hua'ti dutani Maija'quë huë'e ñacaicohua'i necaiquëni cajorose'e têtö tējaëña. 48 Ja maca Jesuje caëña, ite tşea paire:

“¿Tarapi huañnapi çoni date, yë'ëre tşeañu'u cajë co'amaña yahue imaquëre yo'oyeje pa'ye? 49 Yë'ë si'a mu'seña Maija'quë huë'epi pa'i mësarute ye'yaquëna, mësarupi yë'ëre tşeañe pahüë. Jaje pa'iquëta'are iye cato toyase'epi ti'aquëna, jaje yo'oye pa'iji.”

50 Ja maca i ye'yacohua'ipi Jesuse'ere te'ire jeoni cati sateña.

Posëpi Catiye

51 Jaje pa'iquëta'are te'i tşi posë macapi jai çapi deasiquëpi tuquëña, Jesure. Tuina, tşeañeña. 52 Tşeañeña, jai çase'e jeoni peoyo catiña.

Jesure Ca Tëjicohua'i Quë'rona Sase'e

(Mt. 26.57-68; Lc. 22.54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24)

53 Jesure ja maca sareña, Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaërepa quë'rona. Jarona Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'i tşi'sireña, aiohua'i, cui'ne cuañese'e ye'yacohua'i çoni. 54 Jaje sajëna, Pedroje so'o maca se ñaquë tuquëña, Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaërepa huë'e hue'se daripëre pana. Jarona soldado pai ja're çoni pëani toare cui ñuquëña. 55 Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'i cui'ne pai yo'oye ca tşiji ëjaohua'ire papi Jesure jaje yo'oquëre papi cayere co'ereña, asani huani jeoñere cajë. Jaje co'ejëta'a ti'añe pareña. 56 Cui'ne jai pai coa huëojë ti yo'o ma'ñere sañope Jesure careña, cosojë. Cui'ne iohua'ija'a sañe yo'ojë careña, te'e cayepi peoquëna. 57 Yecohua'ipi co'arepa huëojë careña. 58 Yëquëpi i caye asasicohua'i a'ë, cajë yo'ojë careña:

“Ñëje caquë api, <Yë'ëPI huë'e pai a'ë, maca nema'core. paipi neja'quë huajëcore pa'i mu'seña tres jeteyo'je yo'oni Jaje huë'e. de'huasi nejoja'quë Maija'quë > Jare asahuë.”

59 Jaje canije nuñerepa te'eje pa'ye caye pareña.

60 Ja maca Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaëpi iohua'i ca jopoja'a huëni necayepi Jesure sequëña:

“¿Asaquë më'ë, më'ëre sañope caye? ¿Me yo'oquë sañope sehuoye paquë'ni?”

61 Caquëna, Jesupi ai jerepa ti sehuoye paëña, i caye. Jaje paquëna, Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaëpi tşjupë Jesure sequëña, ñeje:

“¿Më'ë Cristo, Maija'quë de'oquërepa mamaquë a'ë?”

62 Caquëna, ja maca Jesupi sehuouña:

“Jaje pa'ijë'ë. Yë'ë a'ë. Cui'ne mësarupi Pai Mamaquëre yë'ëre ñaja'cohua'i a'ë, Diosu tutu quë'irepa ëja të'tere ñu'ina. Cui'ne Ma'tëmopi sirija'a nëca meina, ñaja'cohua'i a'ë.”

63 Jaje caquëna, asani Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaëpi i ju'i care co'ye naë yeto saquë caëña:

“¿Iquere cajë jerepa paire quëaja'cohua'ire co'eye'ni, tşoe ti'api? 64 Jare mësarupi asahuë, i yë'opopi Maija'quëre cue'cuequë caye. Jaje pa'ito ¿me caye'ni, mësaru?”

Jaje caëna, yureta'a si'a pai careña:

“Huani jeoñe pa'iji.”

65 Casi maca je'nërepa yecohua'ipi copi tşe'se huëoreña. Cui'ne yecohua'ipi tsiana çañapi têtö queoni të'cajë yo'ojë careña:

“¿Nepi të'care'ni? Se ca ñajë'ë.”

Cajëna, soldado paije yo'oreña, ite.

Pedro Cosose'e

(Mt. 26.69-75; Lc. 22.56-62; Jn. 18.15-18, 25-29)

66 Pedro cato huë'ehuëre paquëña, hue'se daripëre. Jarote pa'ina, Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaëre necaicopi 67 toare cui ñu'ina, ñani ite caoña:

“Ina, më'ėje Jesús Nazaret aquè ja're pa'isiquè a'è.”

68 Cacona, Pedropi caquè cosouña:

“Ñama'què a'è, ite. ¿Iquere jaje caco'ni? Huesëyë.”

Jaje cani eta sa'ro què'rona etaëña. Eta maca curapi yèquëña. 69 Maija'què huë'e ñacaicohua'i ëjaëre necaicopi ñani cui'naopi ca huëo coña, iti maca pa'icohua'ina:

“Iquè cato Jesús ye'yacohua'i aquè api.”

70 Jaje catoje ije cui'naëpi coso coña, ñama'què a'è caquè. A'ri maña tsoe maca pa'i maca Pedroke iti maca pa'icohua'ipi careña:

“Më'è Jesús ye'yacohua'i aquere pa'è. Më'è cato Galilea aquè a'è. Cui'ne më'è coca cayeje Jesús ye'yacohua'i caye a'è.”

71 Jaje caquëna, Pedropi yureta'a sañope co'aye caquè, cui'ne ñama'què a'è care payè caquè capi:

“¿Iquere mësarü yo'ojë caye'ni? Ñama'què a'è, jaëte.”

72 Caquëna, cui'naëpi cura yëni copi. Jaje cura yë'i maca yureta'a Pedro cuasa ñajaji'i, Jesús ite case'e. Jesús cato ca'aji'i: “Ja yë'ta' cura cayaye yë'ima'ëna më'ëpi toasone ñama'què a'è caquè cosoja'què a'è.” Jaje i case'eje t'aëna, itire cuasa ñajani ota huëoni ai oji'i.

15

Jesupi Pilato Quë'rore Pa'ie

(Mt. 27.1-2, 11-14; Lc. 23.1-5; Jn. 18.28-38)

1 Nata tome maca Maija'què huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'ipi tsi'sireña, judío iohua'i ja're, cui'ne cuañese'e ye'yacohua'i ja're, cui'ne pai yo'oye ñani ca tējicohua'i ja're coní. Tsi'sini ca tējini Jesure sëasiquëni Pilato què'rona sareña.

2 Ja maca Pilatopi ite ñani sequëña:

“¿Më'è a'è, judío pai ëjaërepa?”

Caquëna, Jesupi sehuouña:

“Jaje pa'ijë'ë, më'è cayeje.”

3 Maija'què huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'i cato jaiye sañope careña. 4 Jaje cajëna, Pilatopi tijupë seni coña, Jesure:

“¿Me yo'oque sehuoma'quë'ni? Ñaquè më'è iohua'i më'ëre sañope caye.”

5 Jaje catoje Jesús cato ti sañope sehuoye paëña. Jaje paquëna, Pilato ai cuasaëña: ¿Me yo'oque paquë'ni? caquè.

Jesure Huani Pa'iji Caye

(Mt. 27.15-31; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38-19.16)

6 Pilato cato judío pai tsi'si mu'seña t'aëna, tseasiquere eto saoque yo'oque paquëña, paipi yëjë sequëni.

7 Jaro co sitore paquëña, Barrabás hue'equëpi yecohua'i paire huaisicohua'i ja're coní. 8 Paipi Pilatore dani setëña: Jare më'è yo'oyeje pa'ye yo'ojë'ë, cajë.

9 Jaje cajëna, Pilatopi sehuouña:

“¿Yëye judío pai ëjaëni eto saoye?”

10 Ja cato caëña, coa i de'oye yo'oyere ëa ñajë pëijë Maija'què huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'ipi tseani yo'oyë cuasaquë. 11 Jaje pa'iquëta'are Maija'què huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'ipi paire ca co'me huesojë cui'ne yëhuoreña, Barrabásni eto saoja'quere sejë'ë, cajë.

12 Ja maca Pilatopi paire sequëña:

“¿Me nejaquë caye'ni, mësarü judío pai ëjaë hue'yoquere?”

13 Caquëna, jaohua'ipi careña, cuijë:

“Queja'què pa'ijaquë.”

14 Cajëna, Pilatopi caëña:

“¿Iquere i co'aye yo'o u'ni?”

Jaje catoje iohua'i jero sa'na ai cuireña:

“Queja'quë api.”

15 Jaje asani Pilato Judea paini de'o cajei pasi'i caquë Barrabásni joye sauña. Jesuni si'seni queja'quëre jëjo saokuë.

16 Ja maca soldado paipi jai pai tsi'sini Jesure pai ëjaë huë'ere pana sareña. 17 Sani nea maja'i care suñani cui'ne miu maro puani sareña. 18 Ja jeteyo'je cue'cuejë cuireña:

“iPa'ijë'ë. Yure judío pai Èjaërepa!”

19 Jaje cajë siopëna të'careña, tarapi. Copi tse'sejë, cui'ne do're ja'rujë ëjaëre pa'ë më'ë cajë yo'oreña. 20 Jaje ite cue'cue tëjini maja'i ju'i ca dutani i ju'i care pare suñacateña. Ja jeteyo'je i ju'i ca dutareña, queja'quëre.

Jesure Huani Jeose'e

(Mt. 27.32-44; Lc. 23.26-43; Jn. 19.17-27)

21 Cirene aquëpi tsiopi daina, ñani Jesure queja'coni hue'ejë'ë, cajë soldado paipi cuañereña. Jaë cato Simón hue'equë paji'i, Alejandro cui'ne Rufo pëca ja'quë.

22 Ja maca Jesure Gólgotana sareña, pai siopë tara hue'e hue'ñana pai coca cato. 23 Jaronna Jesure quereña. 24 Quëni soldado paipi Jesús ju'i care nepi saja'cohua'i a'ni cajë neñareña, de'hue nesiquëpi saye pa'iji cajë.

25 Ja yo'o maca cato nea hue'ña nueve paji'i, ite quësi maca. 26 Toyasicore i sio sa'nihuëna sëoreña, ja do'ire queñë cajë. Toyasicopi capi: JUDÍO PAI ÈJAËREPA. 27 I ja're coní caya co'amaña yahue imacohua'ire quehuë. Te'ire ëja t'e'tena cui'ne yequëni ari t'e'tena nëconi quehuë. 28 Jaje yo'o maca toyase'e ñeje caye t'i'api: “Co'acohua'i ja're coní que cuañopi.”

29 Cui'ne coa da saicohua'ije ite ñajë cue'cuejë ñeje cajë sateña:

“iAsajë'ë. Yure më'ëpi Maija'quë huë'e nejoni toaso mu'seña pa'i maca huajë huë'e nesi'i caquë maca! 30 Yure co'ye huasoni da caje ñajë'ë, quësi sarahuapi.”

31 Jaje cui'ne Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'ije, cui'ne cuañese'e ye'yacohua'ije ite cue'cuejë careña:

“Yecohua'ita'are huasopi. Jaje pa'iquëta'are ija'a co'ye huaso t'i'añe paji.”

32 Israel pai ëjaëpi Cristore papi caja'cohua'i a'ë cruzupi caje nëcaquëna, ñanita'a careña. I ja're coní te'e quësicohua'ique ite pëteña.

Jesús Ju'ise'e

(Mt. 27.45-56; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30)

33 Je'ñerepa mu'se jopo t'i'a maca si'a yeja ñamije pa'io ne huesëoña. Toaso hora jaje paquëña. 34 Jare ja maca Jesús tuturepa cuiña ñeje:

“Eloi, Eloi ¿lama sabactani?” Jaje cani caye a'ë, iYë'ë Diusu maca, yë'ë Diusu maca! ¿Me yo'oquë yë'ëre jeocou'ni, te'ire?

35 Jaje cuiquëna, iti maca pa'icohua'ipi asani careña:

“Asajë'ë. Tsoe aquë Maija'quëre quëacaiquë Elíasni cuiji.”

36 Jaje cajëna, iohua'i aquëpi huë'huëni o'sa conore yëi sëohuëna saquëni ucujaquë caquë sani nëoquë caëña:

“Coa ñajë'ë. Ñañu'u, Elíaspi ite cruzu dequëre casa nëcoquëna.”

37 Ja maca Jesús ai tutu cuini juni huesëña. 38 I ju'i maca Maija'quë huë'e joporepa tëhuocopi jopore paja'a cayayese'e meñe yete saquëña. 39 Romano Capitánpi Jesús je'ñerepa nëcasiquëpi jaje Jesús cuiquë juni huesëquëna, ñasiquëpi caëña:

“Nuñerepa iquë Maija'quë mamaquërepa paji'i.”

40 Cui'ne nomiohua'i so'opi de ñajë nëcareña. Jaohua'i cato paë'ë, María Magdalena. Cui'ne yeco paco'ë, María, Jacobo posërepa, José cui'ne Salomé, pëca ja'co. 41 Iye nomiohua'i cato Jesure cõcaicohua'i pateña. I Galilea cu'i maca cui'ne jarote jai pai yecohua'ijë pateña, Jesús ja're Jerusalenna saiscohua'ije.

Jesure Tase'e

(Mt. 27.57-61; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

42 Ñamina'a huajë mu'se pa'ija'coa cajë fiesta yo'o ja'ne ne de'hua mu'se na'iquëna, 43 José Arimatea aquëpi pai yo'oye ñani ca tējicohua'i ëjaohua'irepa aquë paquëña. Jaë cato Maija'quë cuañe tē'te yo'oyere utequë paquëña. Jaje pa'ipi Pilato quë'rona si'a tuturepa cacani ca'rama'ë Jesús capëre tasi'i caquë sequëña. 44 Jaje seina, Pilatopi ai cuasaëña, i juni huesëre pa'ë caquë. Jaje cuasa do'ire Capitánre soini i juni huesë caquë seni asaquëna, ju'ire papi, caëña. 45 Jaje caëna, asani Pilatopi Jesús capëre saye de'oji caëña, Josére. 46 Caëna, Josépi sani Jesús capë casani jai do'i sabanare hueroni deani quëna yejana coje nesicono tani quëna pëpi sjuña. 47 Tajëna, ñareña, María Magdalena cui'ne María José pëca ja'co cõni.

16

Jesús Ju'isiquëpi Huëise'e

(Mt. 28.1-10; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

1 Huajë mu'se tēto sai maca María Magdalena cui'ne Jacobo, Salomé pëca ja'copi María cõni huëo sē ma'ñare hueroni sateña, Jesús capëre huëo sēñepi neñu'u cajë. 2 Semana huëo mu'serepa ai nea huëñarepa tsoe ëšë pa'ina, sani t'jareña, tasi daripë quë'ro. 3 Iohua'ija'a sa'ne careña:

“¿Nepi jai quëna pë hui'yoja'cohua'i a'ni?”

4 Jaje cajë ñajëna, tasi daripëpi tsoe hui'yosico pacoña. 5 Pa'iona, ñani tasi daripëna cacareña: Cacajë ñajëna, ëja tē'tere poja' ju'i care posëpi ju'i ñuquëña. Jaëni ñani ai quëquëreña. 6 Quëquëjëna, ipi caëña:

“Quëquëma'pë pa'ijë'ë. Mësarua cato Jesús Nazaret aquëni co'eyë, quë sarahuana quesiquëni. Jaje pa'iquëta'are i cato tsoe huëji'i. Peoji, iño. Ñajë'ë. Ite oa sitore peoji. 7 Mësarupi sani i ye'yacohua'ire cui'ne Pedroro quëajë'ë. Galileana du'ru saija'quë api. Jarona ite ñaja'cohua'i a'ë, i ja'rë mësarute quëase'eje.”

8 Ja maca nomiohua'ipi quëquë huesëni tsasijë etani tasi daripëpi sateña. Co'ini yecohua'ire quëaye pareña, quëquë huesësicohua'i pa'ijë.

María Magdalenapi Huëisiquëre Du'ru Ñase'e

(Jn. 20.11-18)

9 Semana huëo mu'se huëisiquëpi du'ru macarepa María Magdalenana ñaiña. Jao cato siete huatiahua'ire eto sao cuañosico paco'ë. 10 Jaopi yureta'a ñani sani quëaoña, i ja're cu'ijë pa'isicohua'ire oijë co'a ju'ijë pa'icohua'ire. 11 Jaohua'ipi quëacona, asani care paco cuasaye pareña, io case'e.

Ite Ye'yecohua'ipi Cayahua'i Ñase'e

(Lc. 24.13-35)

12 Ja jeteyo'je Jesús ñaiña, cayaohua'i tsiona ma'aja'a saicohua'ina. 13 Jaohua'ipi sani yecohua'ire quëareña. Quëajëna, jaohua'ije coa cayë cuasajë asaye pareña.

I Once Soisicohua'ipi Ite Ñase'e

(Mt. 28.16-20; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)

14 Ai tsoe maca yureta'a once i ye'yacohua'ina ñaiña, mesare ñu'ijëna. Ñaini jaohua'ire yëhuo nu'ñeiña, ju'isiquëpi huëisiquëre ñani quëacohua'ire asacaiye pasi do'ire, iohua'i jëa joña hue'e do'ire. 15 Yëhuoquë caëña:

“Si'a hue'ña sani cu'ijë iye huaso cocare quëajë'ë, si'a paire. 16 Quëajëna, asani quëare payë caquë asaquëni oco dosiquëpi huasosiquë pasipi. Jaje quëajëna, coa cayë caquë asama'quë cato nejosiquë api. 17 Iye tuture paja'cohua'i a'ë yë'ëre asacohua'i cato: Yë'ë mamipi cajë huatire eto saoja'cohua'i a'ë. Huajë cocapi caja'cohua'i a'ë. 18 Añare tseaja'cohua'i a'ë. Tsimare ucusicohua'i panije ai yo'oye paja'cohua'i a'ë. Cui'ne yequeje, ju'icohua'ire patojëna, co'yaja'cohua'i a'ë, ju'icohua'ipi.”

Jesupi Ma'tëmo Saise'e

(Lc. 24.50-53)

19 Jaje ca tējini Ējaë Jesús ma'tëmona sa cuañopi. Jaronu Diusu ëja tē'te ñu'i saihuëna ja'ruña. 20 Ja maca jaohua'ipi si'a hue'ña cu'ijë quëareña, huaso cocare. Jare Ējaëpi cocai cui'ne ipi pai yo'o t'a ma'ñere yo'o iñoquëna, quëareña, huaso coca. I cocare pa'ë caquë yo'oquëna, ja yo'oyepi iñojë huaso cocare quëareña. Ca tējihuë.